

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ
НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ЗАПОРІЗЬКИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА
ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ»

Кафедра підприємництва, менеджменту та туризму

ДО ЗАХИСТУ ДОПУЩЕНА

Зав. кафедрою _____

к.е.н., доцент Панкова М.О.

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА
ШЛЯХИ ЕФЕКТИВНОГО ЗАЛУЧЕННЯ ПОЗИКОВОГО КАПІТАЛУ ДЛЯ
РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Виконала

студентка гр. ПТБ-219

(підпис)

І.В. Требухова

Керівник

к.е.н., доц.

(підпис)

М.В. Адаменко

Запоріжжя

2024

ПрАТ «ПВНЗ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ
ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ»

Кафедра підприємництва, менеджменту та туризму

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедрою _____

к.е.н., доцент Панкова М.О.

«__» _____ 2024 р.

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ БАКАЛАВРСЬКУ РОБОТУ

студентці гр. ПТБ-219,

спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Требуховій Ірині Володимирівні

1.Тема: Шляхи ефективного залучення позикового капіталу для розвитку підприємницької діяльності

затверджена наказом по інституту 02-36 від 29.12.2023 р.

2. Термін здачі студентом закінченої роботи: 15.06.2024 р.

3. Перелік питань, що підлягають розробці:

- визначити сутність та класифікацію позикового капіталу;
- розглянути методичні підходи до аналізу залучення позикового капіталу підприємства;
- надати організаційно-економічну характеристику діяльності підприємства ТОВ «ПКО-М»;
- провести аналіз динаміки та структури позикового капіталу ТОВ «ПКО-М»;
- зробити коефіцієнтний аналіз позикового капіталу ТОВ «ПКО-М»;
- надати удосконалення політики управління позиковим капіталом ТОВ «ПКО-М»;
- розглянути можливості підвищення ефективності залучення позикового капіталу ТОВ «ПКО-М» за окремими елементами.

КАЛЕНДАРНИЙ ГРАФІК
 підготовки кваліфікаційної бакалаврської роботи
 здобувачами освіти інституту ЗІЕІТ заочної форми навчання
 гр. ПТБ-219 П.І.Б. Требуховій Ірині Володимирівні
 2023-2024 навчальний рік

№ етапу	Зміст	Терміни виконання	Готовність по графіку %, підпис керівника	Підпис керівника про повну готовність етапу, дата
1.	Збір практичного матеріалу за темою кваліфікаційної бакалаврської роботи	29.01.24-24.02.24		
2.	Корегування теми кваліфікаційної бакалаврської роботи	26.02.24-01.03.24		
3.	I атестація I розділ кваліфікаційної бакалаврської роботи	25.03.24-30.03.24		
4.	II атестація II розділ кваліфікаційної бакалаврської роботи	22.04.24-27.04.24		
5.	III атестація III розділ кваліфікаційної бакалаврської роботи, висновки та рекомендації, додатки, реферат	20.05.24-25.05.24		
6.	Перевірка кваліфікаційної бакалаврської роботи на оригінальність	06.05.24-08.06.24		
7.	Доопрацювання кваліфікаційної бакалаврської роботи, підготовка презентації, отримання відгуку керівника і рецензії	27.05.24-08.06.24		
8.	Попередній захист кваліфікаційної бакалаврської роботи	10.06.24-15.06.24		
9.	Подача кваліфікаційної бакалаврської роботи на кафедру	за 3 дні до захисту		
10.	Захист кваліфікаційної бакалаврської роботи	17.06.24-24.06.24		

Дата видачі завдання: ____ . ____ . ____ р.

Керівник кваліфікаційної
бакалаврської роботи

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Завдання отримав до виконання

_____ (підпис студента)

_____ (прізвище та ініціали)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна бакалаврська робота містить: 71 сторінка, 22 табл., 16 рисунків, 33 використаних джерела, 4 додатка.

Об'єкт дослідження – позиковий капітал підприємства ТОВ «ПКО-М». Предмет дослідження – теоретичні, методичні та практичні аспекти ефективного залучення позикового капіталу підприємства для розвитку підприємницької діяльності.

Мета роботи – дослідження шляхів ефективного залучення позикового капіталу підприємства та розробка практичних рекомендацій щодо покращення цього процесу у ТОВ «ПКО-М».

Методи дослідження – метод абсолютних і відносних величин, статистичні групування, індексний метод, методи побудови й аналізу рядів динаміки, графічний метод та інші методи економічного аналізу.

У роботі розглянуто проблеми формування і використання позикового капіталу підприємства. Зроблено аналіз залучення позикового капіталу ТОВ «ПКО-М» для розвитку його підприємницької діяльності. Виявлено загальні тенденції у динаміці, стані і структурі позикового капіталу підприємства. Оцінено показники, що характеризують ефективність залучення позикового капіталу та його впливу здійснення господарської діяльності ТОВ «ПКО-М».

Розроблено комплекс рекомендацій щодо підвищення ефективності залучення позикового капіталу для розвитку підприємницької діяльності ТОВ «ПКО-М»: визначено оптимальну частку позикового капіталу у фінансуванні майна підприємства за критерієм зростання рентабельності власного капіталу.

Результати досліджень можуть бути застосовані при формуванні та використанні позикового капіталу у ТОВ «ПКО-М».

КАПІТАЛ, ПОЗИКОВИЙ КАПІТАЛ, ЗАБОРГОВАНІСТЬ, КРЕДИТ,
КРЕДИТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ, АНАЛІЗ, ЕФЕКТИВНІСТЬ

ЗМІСТ

	С.
ВСТУП	6
1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗАЛУЧЕННЯ ПОЗИКОВОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	8
1.1. Сутність та класифікація позикового капіталу	8
1.2. Методичні підходи до аналізу залучення позикового капіталу підприємства	18
2 АНАЛІЗ ПОЗИКОВОГО КАПІТАЛУ ТОВ «ПІКО-М»	23
2.1. Організаційно-економічна характеристика діяльності підприємства ТОВ «ПІКО-М»	23
2.2. Аналіз динаміки та структури позикового капіталу ТОВ «ПІКО-М»	31
2.3. Коефіцієнтний аналіз позикового капіталу ТОВ «ПІКО-М»	36
3 ПОШУК ШЛЯХІВ ЕФЕКТИВНОГО ЗАЛУЧЕННЯ ПОЗИКОВОГО КАПІТАЛУ ТОВ «ПІКО-М»	42
3.1. Удосконалення політики управління позиковим капіталом ТОВ «ПІКО-М»	42
3.2. Підвищення ефективності залучення позикового капіталу ТОВ «ПІКО-М» за окремими елементами	51
ВИСНОВКИ	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	72
ДОДАТКИ	76

ВСТУП

У сучасній ринковій економіці довгострокові результати діяльності підприємства, його високі темпи розвитку та підвищення конкурентоспроможності значною мірою формуються ступенем ефективності використання капіталу, в межах якого позиковий капітал займає важливе місце. Важливою особливістю залучення позикового капіталу підприємства є те, що на основі розширення господарської діяльності та за умови прибутковості бізнесу він дозволяє підвищити рентабельність власного капіталу власників підприємства. Але також його зростання чинить негативний вплив на фінансову стійкість підприємства. Тому, якщо підприємство може розпоряджатися коштами кредиторів, необхідно забезпечити не тільки додатковий прибуток від залучення коштів кредиторів, а й фінансову безпеку, а також повернення кредитних коштів. Зважаючи не це пошук шляхів ефективного залучення позикового капіталу для розвитку підприємницької діяльності є дуже важливим.

Дане питання досліджували як вітчизняні, так і зарубіжні учені, серед яких І. Бланк, О. Романенко, А. Поддєрьогін, Н. Ярошевич, А. Поливняний, О. Зеленіна та інші. Але незважаючи на це розробленість теоретичних і методичних положень щодо підвищення ефективності залучення позикового капіталу на підприємствах завжди залишається актуальною.

Об'єктом дослідження виступає позиковий капітал підприємства ТОВ «ПКО-М». Предмет дослідження – теоретичні, методичні та практичні аспекти ефективного залучення позикового капіталу підприємства для розвитку підприємницької діяльності.

Метою бакалаврської роботи є дослідження шляхів ефективного залучення позикового капіталу підприємства та розробка практичних рекомендацій щодо покращення цього процесу у ТОВ «ПКО-М».

Для досягнення мети бакалаврської роботи поставлені і вирішені такі задачі:

розкрито сутність позикового капіталу підприємства та надано його та класифікацію;

- розглянуто методичні підходи до аналізу залучення позикового капіталу підприємства;

- надано організаційно-економічну характеристику діяльності підприємства ТОВ «ПКО-М»;

- проведено аналіз динаміки та структури позикового капіталу ТОВ «ПКО-М»;

- зроблено коефіцієнтний аналіз позикового капіталу ТОВ «ПКО-М»;

- надано удосконалення політики управління позиковим капіталом ТОВ «ПКО-М»;

- розглянуто можливості підвищення ефективності залучення позикового капіталу ТОВ «ПКО-М» за окремими елементами.

При дослідженні теми бакалаврської роботи використані такі основні методи: метод абсолютних і відносних величин, статистичні групування, індексний метод, методи побудови й аналізу рядів динаміки, графічний метод та інші методи економічного аналізу.

Інформаційною базою при написанні бакалаврської роботи були монографії, підручники, статті, навчальні посібники, електронні ресурси, а також бухгалтерська звітність ТОВ «ПКО-М» у 2020-2023 роках.

За структурою кваліфікаційна бакалаврська робота складається із вступу, основної частини (містить три розділи – теоретичний, аналітичний, дослідницький, який включає розробку пропозицій та рекомендацій), висновків, списку використаних джерел і додатків.

1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗАЛУЧЕННЯ ПОЗИКОВОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність та класифікація позикового капіталу

Ефективна фінансова діяльність підприємства неможлива без постійного залучення позикового капіталу. Тому дослідження сутності та особливостей залучення позикового капіталу для розвитку підприємницької діяльності є важливим.

Позиковий капітал розглядається у багатьох наукових працях, але науковці мають різні погляди на його сутність. Деякі з них наведені у табл. 1.1.

Таблиця 1.1 – Сутність позикового капіталу підприємства

Автори	Характеристика сутності
О.Р. Романенко [1, С. 81]	Позиковий капітал – грошові кошти власника, призначені для надання кредиту на принципах зворотності та платності у розмірі процентів до суми боргу.
Г.О. Крамаренко, О.Є. Чорна [2, С. 297]	Позичковий капітал – це грошовий капітал, що надається в позику його власником іншому власнику-підприємцю на певний час, на умовах повернення, за плату у вигляді процента.
С.В. Мочерний [3, С. 256]	Позиковий капітал – це грошовий капітал власник якого надає його іншим особам на певний термін у користування заздалегідь обумовлену плату у вигляді процента.
А.М. Поддєрьогін [4, С. 156]	Позиковий капітал – це кошти інших кредиторів, які надаються підприємствам у позику під певний (обумовлений) відсоток на термін до одного року з оформленням векселя чи іншого боргового зобов'язання.

Продовження таблиці 1.1

1	2
В.М. Семененко [5]	Позиковий капітал – це грошовий капітал, який передається підприємцем-власником підприємцю-позичальнику в тимчасове користування за відповідну плату з метою отримання прибутку.
А.А. Пересада [6]	Позиковий капітал – відокремлена форма промислового капіталу, що формується із тимчасово вільних коштів, які утворюються в процесі обороту продуктивного та торгового капіталу із трудових заощаджень населення та інших джерел
Н.Б. Ярошевич [7]	Позиковий капітал – це капітал, який використовується у процесі інвестування в грошові інструменти (короткострокові та довгострокові депозитні вклади в комерційних банках), а також боргові фондові інструменти (облігації, депозитні сертифікати, векселі тощо).
І.А. Бланк [8]	Позиковий капітал – грошові кошти або інші майнові цінності, що залучаються для фінансування розвитку підприємства на поворотній основі.
І.С. Грабовський, О.Р. Лакіза, М.Ю. Наумовська [9]	Позиковий капітал – частина капіталу підприємства, призначена для фінансування його діяльності, отримана на основі терміновості, поверненості, платності, забезпеченості та цільового використання.

З табл. 1.1 видно, що різні автори мають власні погляди на сутність позикового капіталу, хоча вони всі однозначно визначають його основну особливість – формування за рахунок позик та обов’язковість повернення. Однак, критичний аналіз наведених визначень дозволив сформулювати такі сутнісні характеристики позикового капіталу (табл. 1.2).

Таблиця 1.2 – Сутнісні характеристики позикового капіталу підприємства (складено на основі [10])

Сутнісна характеристика	Пояснення
Строковість та повернення	Позиковий капітал залучається на умовах повернення до власника, що надав його у тимчасове користування на певний строк.
Незмінна форма	У процесі руху позикового капіталу від власника до позичальника і навпаки його форма не може бути змінена. Наприклад, якщо капітал був наданий у грошовій формі, він не може бути повернений за рахунок майнових цінностей.
Різні функціональні форми	Позиковий капітал може бути сформований за допомогою різноманітних зовнішніх та внутрішніх джерел.
Форма розширеного відтворення підприємства	Позиковий капітал виступає основним джерелом фінансування та рефінансування підприємства для підвищення його продуктивності.
Зобов'язання перед позикодавцями	Залучення позикового капіталу супроводжується виконанням зобов'язань за визначеними умовами отримання позикових ресурсів.
Фінансовий ризик	Залучення позикового капіталу пов'язане з ризиком для фінансового стану підприємства. Ріст питомої ваги позикового капіталу та підвищення його вартості призводить до зниження фінансової стійкості підприємства та виникнення загрози банкрутства.
Цілеспрямованість	Залучення позикового капіталу має цільовий характер досягнення фінансових або соціальних цілей та результатів.

Наведені сутнісні характеристики позикового капіталу дозволяють більш змістовно визначитися із особливостями його залучення та знайти шляхи підвищення його ефективності.

Розглядаючи позиковий капітал у даній бакалаврській роботі враховуємо головний аспект даного дослідження – застосування позикового капіталу як ресурсу та джерела фінансування підприємницьких структур. Враховуючи це вражаємо за необхідне навести основні цілі розвитку та зростання підприємницької структури та місце у її фінансуванні позикового капіталу (рис. 1.1).

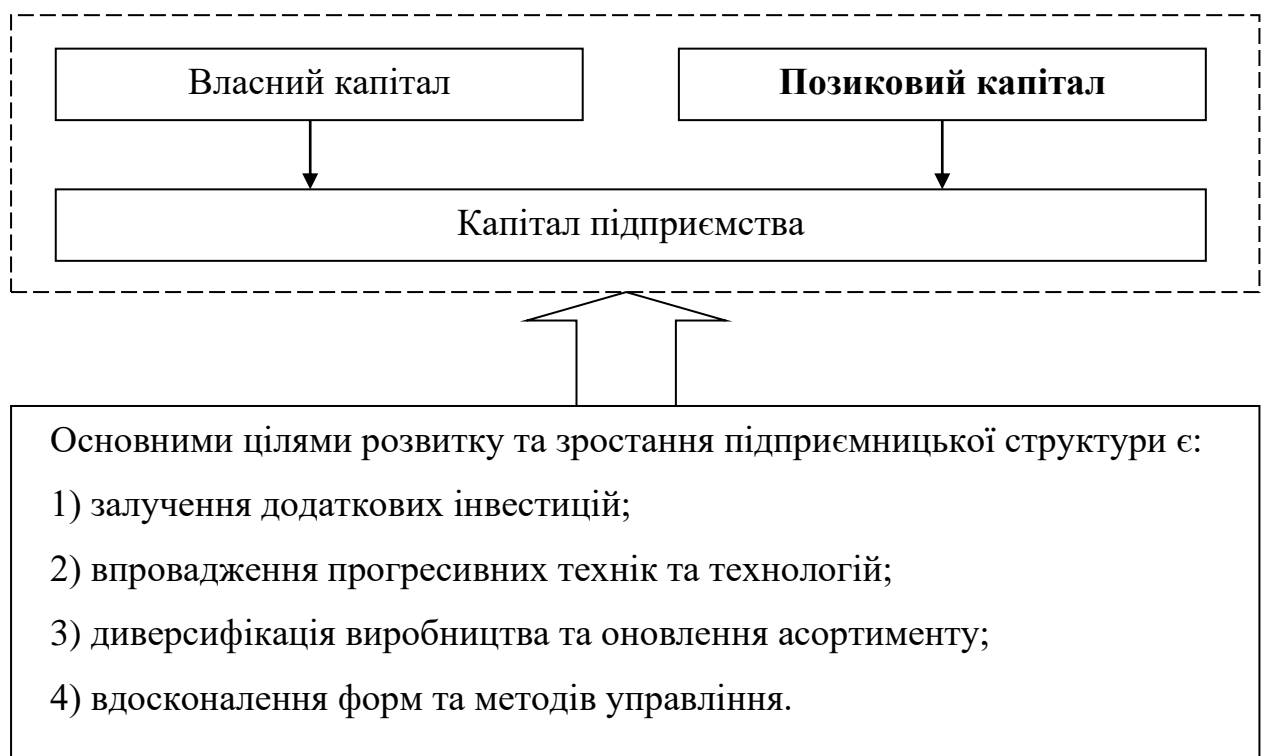

Рисунок 1.1 – Основні цілі розвитку та зростання підприємницької структури та місце у її фінансуванні позикового капіталу

Для досягнення цих цілей і підвищення адаптивності підприємства до умов бізнесу доцільне залучення позикового капіталу. Залучення позикового капіталу дозволяє суттєво розширити підприємницьку діяльність і за рахунок цього підвищити ефективність власного капіталу та ринкову вартість бізнесу. Отже, у сучасних умовах функціонування організацій незалежно від розмірів

бізнесу та форм власності нестача власного капіталу негативно позначається на загальному розвитку економічних процесів як на мікро-, так і на макрорівні. Використання у фінансуванні діяльності підприємства лише власного капіталу знижує рентабельність організації, скорочує фінансові результати, не сприяє розширенню та розвитку виробництва. Звідси випливає об'єктивна необхідність залучення позикового капіталу для фінансування підприємницької діяльності.

Основні відмінності позикового та власного капіталів підприємства наведено у табл. 1.3.

Таблиця 1.3 – Основні відмінності позикового та власного капіталів підприємства [10]

Ознака відмінності	Позиковий капітал	Власний капітал
Право голосу та управління	Немає	Повне або обмежене
Отримання прибутку чи майна	Першочергове	За залишковим принципом
Строк залучення та платності	За умовами договору	Немає
«Пільга» податку на прибуток	Існує	Немає
Юридична (при ліквідації підприємства)	Позичальник не має права на грошові та майнові цінності, що залишилися після розрахунків з третіми особами	Власник має право на грошові та майнові цінності організації, що залишилися після розрахунку з третіми особами
Відношення до ринку капіталів	Зберігає свою структурну форму	Приймає форму інвестицій

Досліджуючи сутність позикового капіталу підприємства важливо розглянути його функції (табл. 1.4).

Таблиця 1.5 – Функції позикового капіталу підприємства (складено на основі [11])

Характеристика функцій	Значення функцій
Захисна	Позиковий капітал як частина капіталу підприємства виступає одним з джерел фінансування резервів підприємства.
Виробнича	Використання позикового капіталу призводить до розширення виробничої діяльності.
Оперативна	Позиковий капітал характеризується тим, що він застосовується у виробництві не тим підприємством, чію власність представляє та для кого є джерелом добробуту. Тому кредитор як власник капіталу отримує за це частину прибутку у вигляді позикового проценту.
Регулююча	Обсяг залучення позикового капіталу підприємством визначається величиною власного капіталу. Співвідношення між ними дозволяє визначити фінансово-економічний стан підприємства.
Інвестиційна	Позиковий капітал є одним з основних видів джерел фінансування інвестиційних проектів та інвестиційної діяльності підприємств.
Соціальна	Позиковий капітал може сприяти підвищенню якості управління та інституційному розвитку. Оскільки якісне управління даним видом капіталу з боку інститутів та органів управління підприємством сприятиме зниженню ризиків для інвесторів та партнерів.

У різних наукових джерелах можуть бути зазначені різні кількості функцій та визначений різний їх зміст. Але на нашу думку, Зелениною О.П. наведена достатньо повна система функцій позикового капіталу, яка взята за основу у даній бакалаврській роботі.

І наостанок, для вивчення основ формування позикового капіталу підприємства доцільно дослідити його класифікаційні ознаки та види (рис. 1.2).

Рисунок 1.2 – Класифікація позикового капіталу підприємства

Отже, загалом традиційно виокремлюють такі класифікаційні ознаки: за часом, за формами існування, за характером участі у діяльності підприємства, за видами, за цілями залучення, за джерелами формування, за термінами залучення, за формами забезпечення тощо. Але ця класифікація може бути деталізована та розширена іншими видами позикового капіталу.

Як вже зрозуміло із наведеного вище, основу позикового капіталу підприємства складають кредити. Їх характерні ознаки, що визначаються у ринковій економіці, наведені у табл. 1.6.

Таблиця 1.6 – Характерні ознаки кредиту, що визначають його роль в ринковій економіці [12]

Параметр	Характерна ознака
Позичальники	Як правило, ними суб'єкти господарювання, що тимчасово потребують додаткових ресурсів.
Кредитори	Переважно банківські установи, кредитно-фінансові заклади, суб'єкти господарювання
Кредитні ресурси	Гроші, надані в позику позичальником, використовуються як капітал (на виробничі потреби). Тимчасово вільні матеріальні цінності.
Джерело позичкового процента	Прибуток, що отриманий від використання позичених коштів.
Мета використання кредиту	Як механізм ефективного перерозподілу капіталів у суспільному виробництві для вирівнювання норми прибутку.

Загалом підприємства можуть залучати різноманітні кредити, їхня класифікація наведена на рис. 1.3. Потрібно сказати, що в сучасних умовах переважають комерційні кредити, оскільки вони залучаються на умовах партнерства між виробниками і постачальниками ресурсів, між виробниками

і покупцями товарів.

Рисунок 1.3 – Види кредитів, що залучаються підприємствами

Комерційні кредити переважають не лише тому, що основані на партнерстві, але й тому, що їх вартість як правило нижча за банківський кредит. Дійсно, не менш важливим для підприємства є залучення банківського кредиту, однак у силу його більшої вартості для підприємства за пріоритетністю він залучається після комерційного кредиту, лізингу та внутрішньої кредиторської заборгованості. Принципи банківського кредитування наведені на рис. 1.4.

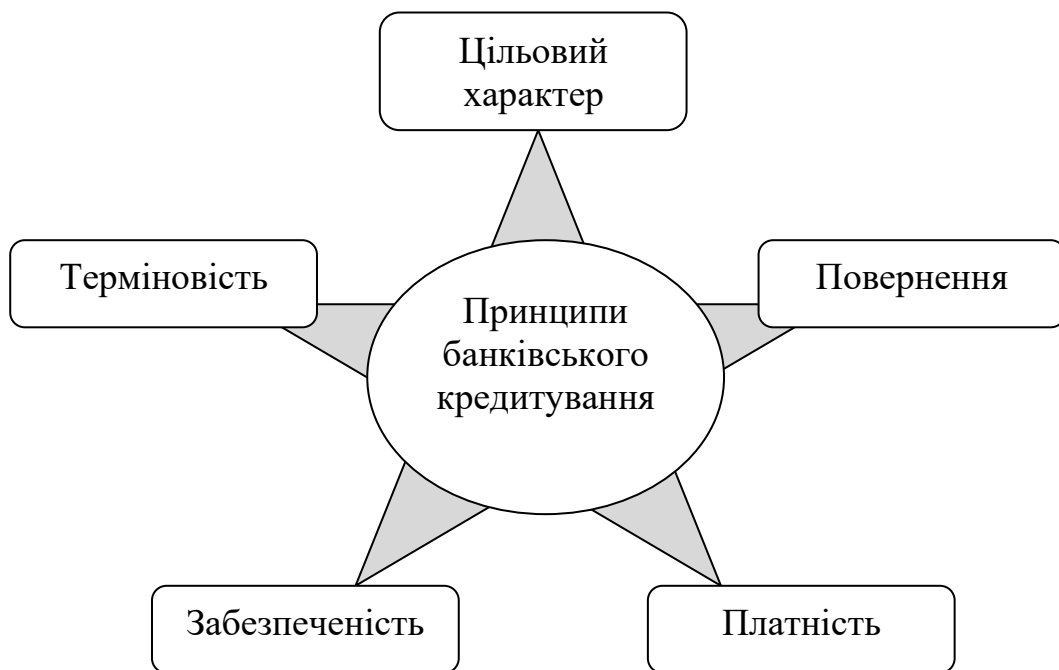

Рисунок 1.4 – Принципи банківського кредитування

Підсумовуючи проведене дослідження сутності та класифікації позикового капіталу підприємства можна сказати, що він досліджується багатьма ученими, які мають власні погляди на його залучення. Однак всі сходяться на тому, що позиковий капітал відіграє важливу роль у забезпечення ефективної підприємницької діяльності, є багатогранною та складною економічною категорією, яка характеризує залучення «чужих» коштів на умовах повернення його власникові. Отже, враховуючи досліджену теорію визначено, що позиковий капітал має важливе значення у діяльності підприємства, а його використання забезпечує додаткові можливості для бізнесу.

1.2. Методичні підходи до аналізу залучення позикового капіталу підприємства

Для забезпечення ефективної підприємницької діяльності на підприємстві потрібно всебічно проводити аналіз залучення позикового капіталу підприємства. Перед тим, як дослідити методичні підходи до його аналізу доцільно розглянути фактори впливу (табл. 1.7).

Таблиця 1.7 - Фактори, що визначають потребу підприємства у фінансуванні бізнесу за рахунок позикового капіталу

Фактори	Зміст впливу
Збільшення прибутків	Швидко зростаючим компаніям потрібне зростання активів, тоді як інші елементи залишаються незмінними.
Капіталоємність	Кількість активів, необхідних за кожен долар доходу, називається коефіцієнтом капіталомісткості. Фірмам з більш високим співвідношенням активів і доходів потрібно більше активів для певного збільшення доходів, і тому вони потребують зовнішнього фінансування.
Відношення спонтанних зобов'язань до доходів	Фірми, які спонтанно створюють великі зобов'язання за своїми зобов'язаннями, матимуть відносно низьку потребу зовнішнього фінансування.
Частка прибутку на виручці (рентабельність продажів, маржа)	Чим вища маржа, тим більший чистий прибуток може підтримати зростання продажів і тим менша потреба у зовнішньому фінансуванні.
Відсоток нерозподіленого прибутку	Компанії, у яких більше нерозподіленого прибутку і не виплачують їх як дивіденди, менше потребують позикових коштів.

Крім зазначених факторів можуть здійснювати вплив й інші фактори.

Загалом фактори впливу на позиковий капітал підприємства поділяються на зовнішні та внутрішні. Зовнішні фактори пов'язані з незалежними від підприємства впливами. До них відносяться війна та криза в Україні, політичні, економічні та соціальні умови в країні, рівень інфляції, облікова ставка НБУ, особливості оподаткування та інше. Внутрішні фактори – це фактори впливу, які визначаються безпосередньо в межах окремого підприємства: особливості менеджменту, цільові пріоритети, характерні якості розвитку бізнесу, наявність достатнього обсягу майна для застави, фінансово-економічний стан та інше.

В науковій літературі існує велика кількість методичних підходів до аналізу позикового капіталу підприємства. Однак у більшості випадків вони повторюються і зводяться до наступних етапів (рис. 1.5).

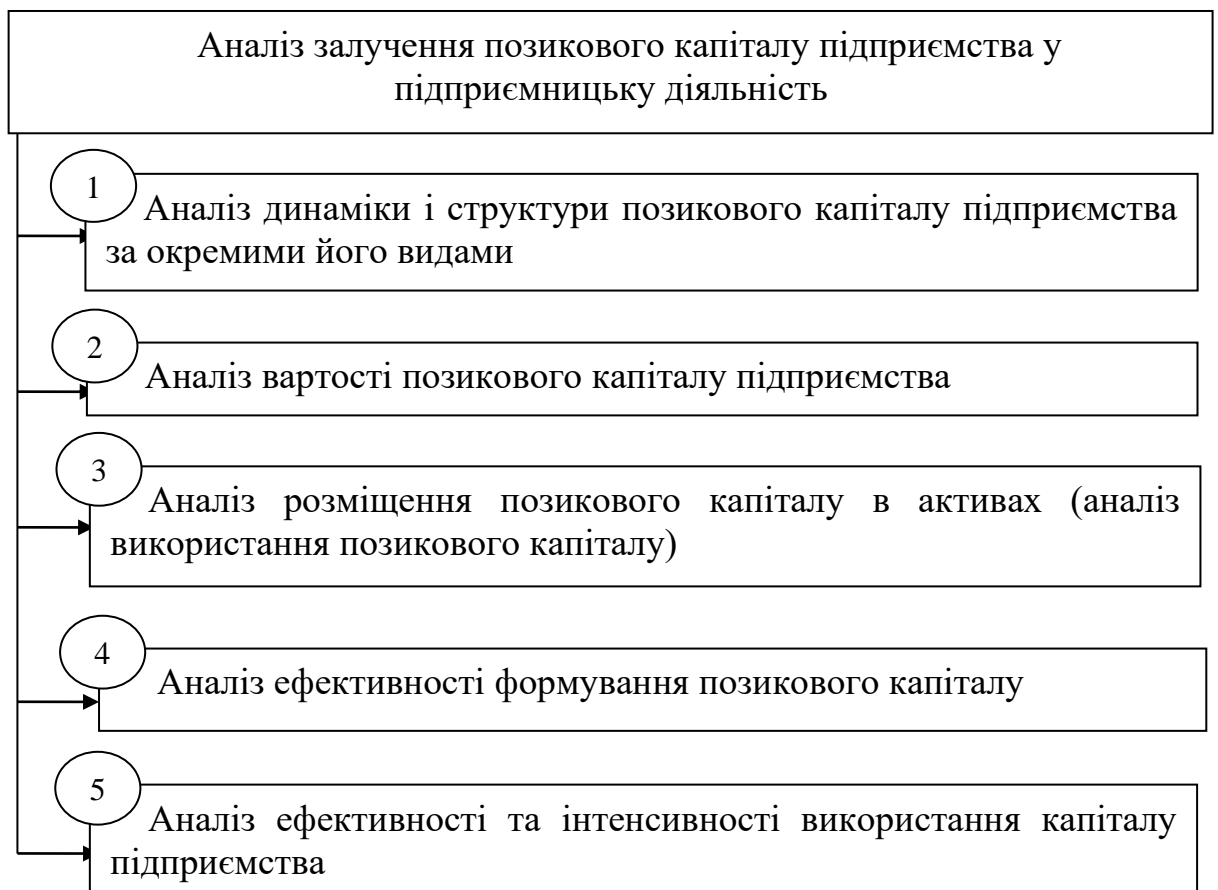

Рисунок 1.5 – Етапи аналізу залучення позикового капіталу підприємства у підприємницьку діяльність

Аналізу залучення позикового капіталу передують розгляд та аналіз потреби підприємства у позикових коштах відповідно до стратегії та перспективних планів. Також потрібно попередньо дослідити фінансово-економічний стан підприємства, щоб з'ясувати стан загального боргу та визначити фактори можливого впливу на момент початку здійснення аналізу.

Метою аналізу залучення позикового капіталу підприємства, як правило, є оцінювання ефективності його формування та доцільності використання, щоб уникнути можливих проблем погіршення фінансово-економічного стану та підтвердити спланувати залучення позикових коштів у майбутньому для розвитку бізнесу.

Потрібно зазначити, що залучення позикового капіталу підприємством повинно здійснюватися у балансі між фінансовою стійкістю (фінансовими ризиками) та прибутковістю активів. Підприємства, які не залучають позиковий капітал, обмежені у можливостях розвивати власну підприємницьку діяльність, однак можуть забезпечити високу фінансову стійкість та мінімізувати ризики несплати за боргами. На противагу – підприємства, що залучають позиковий капітал, за умови ефективної підприємницької діяльності можуть забезпечити отримання високих прибутків та додаткових доходів власникам бізнесу.

Зважаючи на цілі залучення позикового капіталу окремими підприємствами обирається система показників для подальшого аналізу. Розрахунок базових показників наведено у табл. 1.8.

Базою для визначення наведених у табл. 1.8 показників є фінансова звітність підприємства, а саме: Баланс, Звіт про фінансові результати. У Відповідно до суті аналізу у балансі відображається надання інформації про обсяг та структуру позикового капіталу підприємства на початок та на кінець звітного періоду. За допомогою Балансу можна зробити оцінку складу, динаміки і структури формування і використання капіталу підприємства, застосування для проведення оптимізації капіталу за різними критеріями. Дані Звіту про фінансові результати дозволяє проаналізувати розмір та

динаміку чистого прибутку, на основі чого оцінити ефективність залучення позикового капіталу.

Таблиця 1.8 – Базові формули, що використовуються при аналізі позикового капіталу підприємства

Назва показника	Формула розрахунку	Позначення
Коефіцієнт фінансової незалежності	$K_{\text{фн}} = \frac{\text{ВК}}{\text{ВБ}}$	ВК – власний капітал; ВБ – валюти балансу.
Коефіцієнт фінансової залежності	$K_{\text{фз}} = \frac{\text{ПК}}{\text{ВБ}}$	ПК – позиковий капітал
Коефіцієнт фінансування	$K_{\text{ф}} = \frac{\text{ВК}}{\text{ПК}}$	
Коефіцієнт фінансового ризику	$K_{\text{фр}} = \frac{\text{ПК}}{\text{ВК}}$	
Коефіцієнт фінансової стабільності	$K_{\text{ф}} = \frac{\text{ВК} + \text{ДПК}}{\text{ВБ}}$	ДПК – довгостроковий позиковий капітал, грн.
Коефіцієнт оборотності позикового капіталу	$K_{\text{об.пк}} = \frac{\text{ЧД}}{\text{ПК}}$	ЧД – чистий дохід підприємства.
Коефіцієнт оборотності поточної кредиторської заборгованості	$K_{\text{об.пп}} = \frac{\text{ЧД}}{\text{ПП}}$	ПП – поточні пасиви (поточна кредиторська заборгованість), грн.
Тривалість одного обороту позикового капіталу	$T_{\text{пк}} = \frac{t_{\text{п}}}{K_{\text{об.пк}}}$	$t_{\text{п}}$ – тривалість періоду, що аналізується (рік, квартал), дні
Тривалість одного обороту поточної кредиторської заборгованості	$T_{\text{пп}} = \frac{t_{\text{п}}}{K_{\text{об.пп}}}$	$K_{\text{об.пп}}$ – поточна кредиторська заборгованість
Рентабельність капіталу підприємства	$P_{\text{к}} = \frac{\text{ЧП}}{\text{ВБ}_{\text{сер}}} \cdot 100\%$	ЧП – чистий прибуток, грн.
Рентабельність позикового капіталу	$P_{\text{пк}} = \frac{\text{ЧП}}{\text{ПК}} \cdot 100\%$	

З табл. 1.8 можна бачити, що показники для аналізу залучення позикового капіталу підприємства охоплюють як сферу оцінювання фінансової стійкості, так і ділової активності й прибутковості.

У ході аналізу залучення позикового капіталу підприємства можуть бути використані традиційні та спеціальні методи. До традиційних методів відносяться:

- горизонтальний аналіз – заснований на порівнянні звітних показників позикового капіталу поточного періоду зі звітними аналогічними показниками минулого періоду;

- вертикальний аналіз – заснований на аналізі питомої ваги структурних складових позикового капіталу;

- коефіцієнтний аналіз - заснований на розрахунку відносних показників (коефіцієнтів), що характеризують формування та використання позикового капіталу підприємства, а також порівнянні їх з нормативами;

- факторний аналіз – заснований на визначенні впливу факторних (причинних) показників на результативний показник в аналізі позикового капіталу.

До спеціальних методів аналізу позикового капіталу підприємства відносяться аналіз банківського кредиту, комерційного кредиту, лізингу, внутрішньої кредиторської заборгованості тощо, а також аналіз на основні дослідження вартості позикового капіталу та ефекту фінансового левериджу.

Підсумовуючи проведені теоретичні дослідження можна визначити, що залучення позикового капіталу для забезпечення розвитку підприємницької діяльності є важливим. Воно потребує всебічного дослідження та комплексного аналізу із застосуванням традиційних та спеціальних методів, а також системи показників. Тому на основні проведеного теоретичного дослідження у наступному розділі доцільно провести аналіз позикового капіталу на прикладі ТОВ «ПКО-М».

2 АНАЛІЗ ПОЗИКОВОГО КАПІТАЛУ ТОВ «ПІКО-М»

2.1. Організаційно-економічна характеристика діяльності підприємства ТОВ «ПІКО-М»

У даній бакалаврській роботі дослідження позикового капіталу проводиться на прикладі Товариства з обмеженою відповідальністю ТОВ «ПІКО-М». Це підприємство, що зареєстроване як юридична особа у м. Кривий Ріг, основним видом діяльності якого відповідно є неспеціалізована оптова торгівля. Також у Статуті ТОВ «ПІКО-М» зазначені й інші види діяльності (табл. 2.1).

Таблиця 2.1 – Дані про види діяльності ТОВ «ПІКО-М» відповідно до КВЕД

Групи видів діяльності	Номенклатура
Основний	46.90 Неспеціалізована оптова торгівля
Інші	45.20 Технічне обслуговування та ремонт автотранспортних засобів 45.31 Оптова торгівля деталями та приладдям для автотранспортних засобів 45.32 Роздрібна торгівля деталями та приладдям для автотранспортних засобів 46.75 Оптова торгівля хімічними продуктами 47.78 Роздрібна торгівля іншими невживаними товарами в спеціалізованих магазинах 68.20 Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна

ТОВ «ПКО-М» здійснює свою діяльність відповідно до чинного законодавства України та свого Статуту, має самостійний баланс, рахунки в установах банків, печатку і штампи з власним найменуванням.

Основною метою діяльності ТОВ «ПКО-М» є наповнення ринку якісною продукцією, виконання якісних посередницьких послуг з оптової торгівлі з метою отримання прибутку.

Товарами, якими здійснює оптову торгівлю ТОВ «ПКО-М» є: лакофарбні матеріали, антисептики, клеї, герметики, декоративні штукатурки, моторні та інші технічні мастила, індустриальні мастильні матеріали тощо.

Організаційна структура підприємства зображена на рис. 2.2.

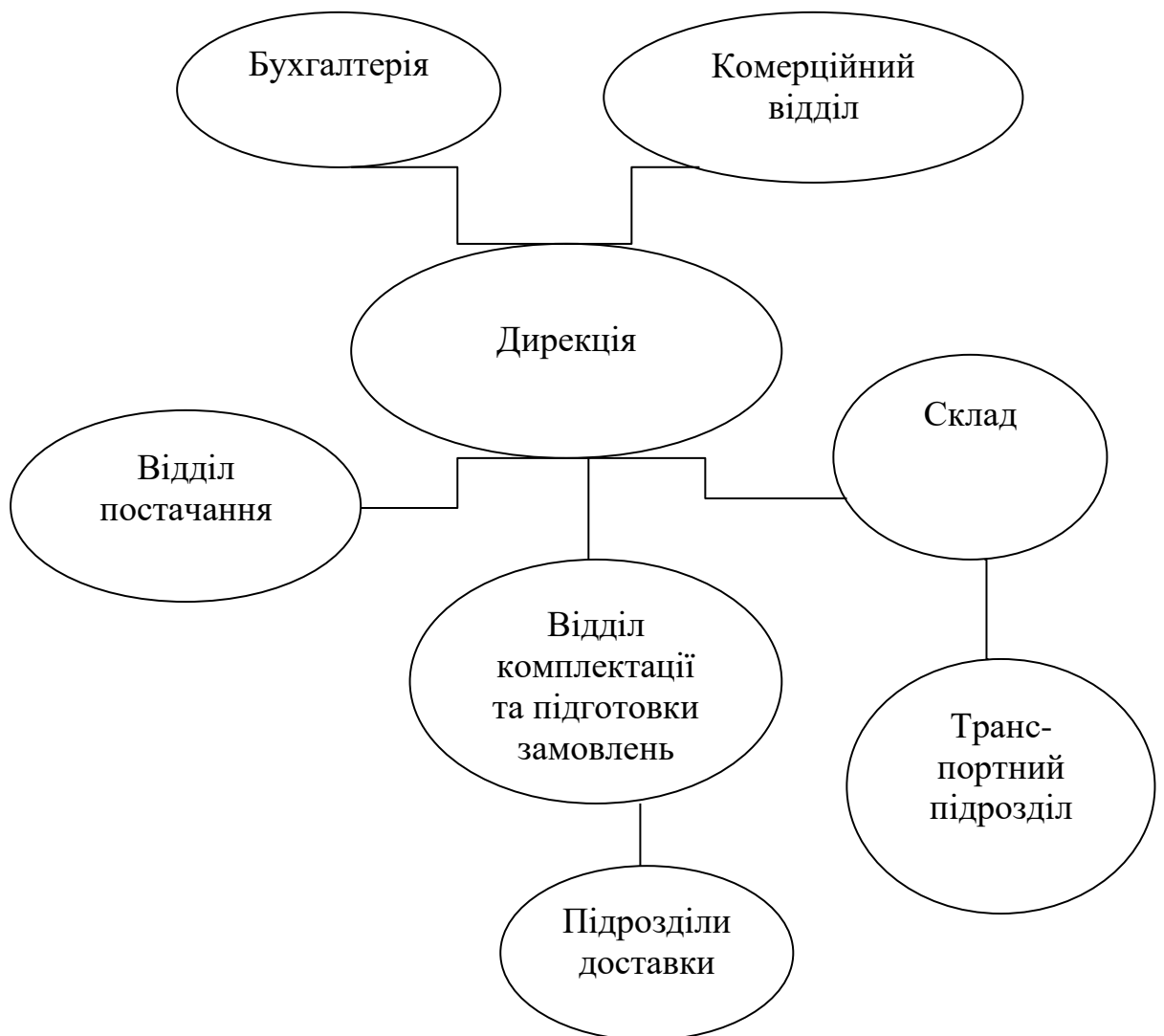

Рисунок 2.2 – Організаційна структура ТОВ «ПКО-М»

Таблиця 2.2 – Основні результати діяльності ТОВ «ПІКО-М», тис. грн.

Показник	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Відхилення				
						2020- 2019	2021- 2020	2022- 2021	2023- 2022	2023- 2019
Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	38548,2	47905,32	49045,44	34518,36	34907,4	9357,1	1140,1	14527	389,04	-3641
Чистий доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	32123,5	39921,1	40871,2	28765,3	29089,5	7797,6	950,1	12106	324,2	-3034
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	29521,6	33929,9	37008,1	29021,1	28055,2	4408,3	3078,2	-7987	-965,9	-1466
Валовий прибуток	2601,9	5991,2	3863,1	-255,8	1034,3	3389,3	-2128	-4119	1290,1	-1568
Чистий прибуток	2086,7	4804,9	3098,2	-255,8	624,4	2718,2	-1707	-3354	880,16	-1462

У таблиці 2.2 зображені основні результати підприємства за 2019-2023 рр. Для наочності зобразимо рисунки та зробимо висновки. На рисунку 2.2 зображено динаміку виручки та собівартості товарів і послуг ТОВ «ПІКО-М» протягом 2019-2023 рр.

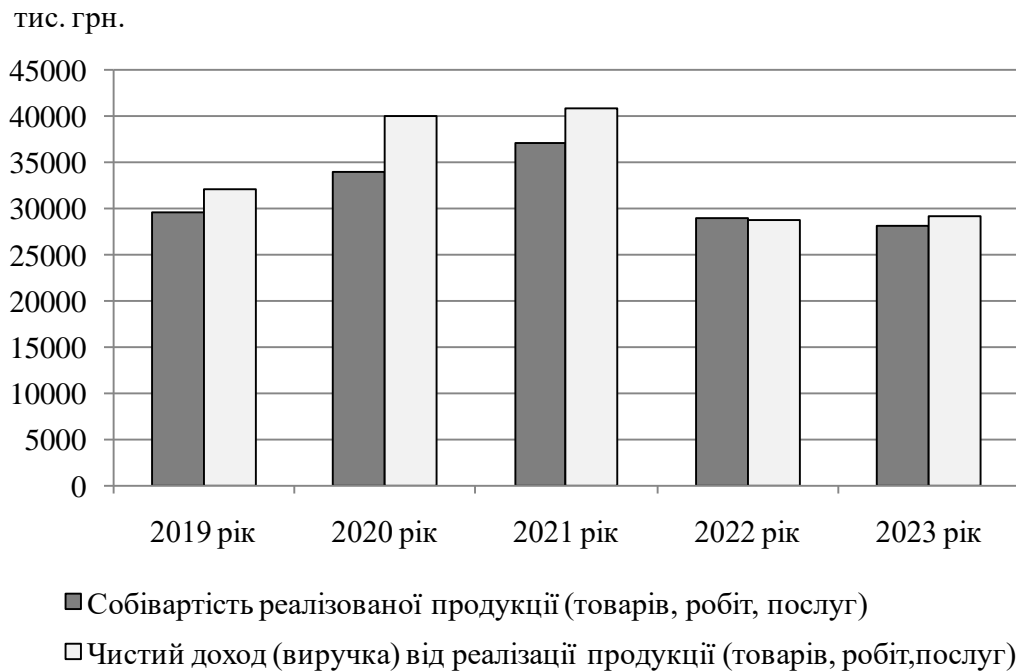

Рисунок 2.2 – Динаміка виручки і собівартості товарів та послуг ТОВ «ПІКО-М»

З наведеного рисунку 2.2, ми бачимо, що виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) підприємства має не стабільну тенденцію, бо з 2019-2021 рр. вона зростала до 40871,2 тис. грн, а вже у 2022 році вона зменшилась на 12106 тис. грн і становила 28765,3 тис. грн., а у 2023 році вона знов зросла на 324,2 тис. грн, якщо порівнювати 2023 рік з 2019 роком то даний показник зменшився на невеличку суму, а саме на 3034 тис. грн.

Стосовно собівартості з рисунку 2.2 можна зробити висновок, що вона до 2021 року збільшилась до розміру 37008,1 що більше на 3078,2 тис. грн відповідно 2020 року, а ось у 2022 році собівартість знизилась до 29021,1 тис. грн., також у 2023 році відбулось зменшення на 965,9 тис. грн і даний показник мав розмір 28055,2 тис. грн, якщо порівнювати 2023 рік та 2019 рік то ми можемо побачити, що відбулось зменшення на 1466 тис. грн.

Тепер розглянемо показники прибутку ТОВ «ПІКО-М» на рисунку 2.3

тис. грн.

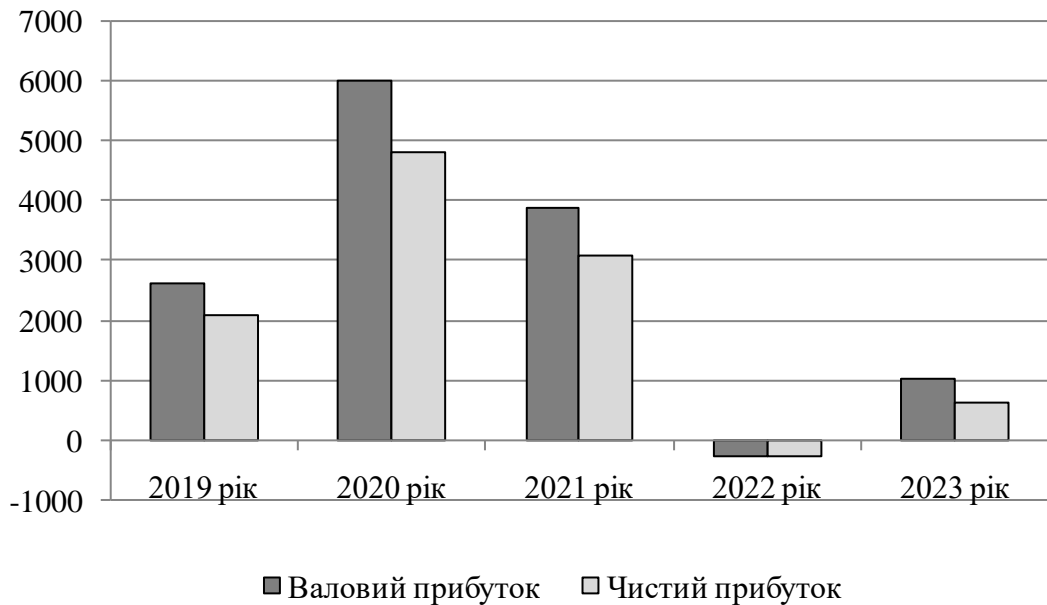

Рисунок 2.3 – Динаміка показників прибутку ТОВ «ПІКО-М»

З рисунку 2.3 та табл.2.2 ми бачимо, що валовий прибуток підприємства у 2020 році збільшився на 3389,3 тис .грн, а з 2021-2022 рік зменшувався і вже у 2021 році мав результат у розмірі 3863,1 тис.грн., а ось у 2022 році вже валовий прибуток має збиток у 255,8 тис .грн, тобто валовий прибуток зменшився на суму 4119 тис. грн, тому і відбувся збиток. А ось у 2023 році валовий прибуток має суму 1034,3 тис. грн, тобто він з збитку збільшився на 1290,1 тис. грн., тому і маємо у 2023 році валовий прибуток хоча не дуже великий але він є. Порівнюючи 2023 рік з 2019 роком даного показника, ми можемо сказати що валовий прибуток зменшився на 1568 тис.грн, що не дуже добре – це відбулось через те, що сума собівартості дуже близька до суми виручки.

Тепер розглянемо наш чистий прибуток на рисунку 2.3 та табл.. 2.2 з них видно, що показник дуже не стабільний, а саме у 2020 році чистий прибуток має збільшення у розмірі 2718,2 тис. грн., а у 2021 році відбулось зменшення на 1707 тис. грн, у 2022 році сума показника складає збиток у розмірі 255,8 тис. грн. – це виникло через зменшення чистого прибутку у

розмірі 3354 тис.грн. У 2023 році чистий прибуток вийшов з збитку та складає суму 624,4 тис. грн, тобто відбулось збільшення показника на 880,16 тис. грн, порівнюючи даний рік з 2019 роком ми бачимо, що чистий прибуток за даний час зменшився на 1462 тис. грн – це не є доброю тенденцією.

Наведемо динаміку необоротних та оборотних активів на рисунку 2.4 та зробимо висновки.

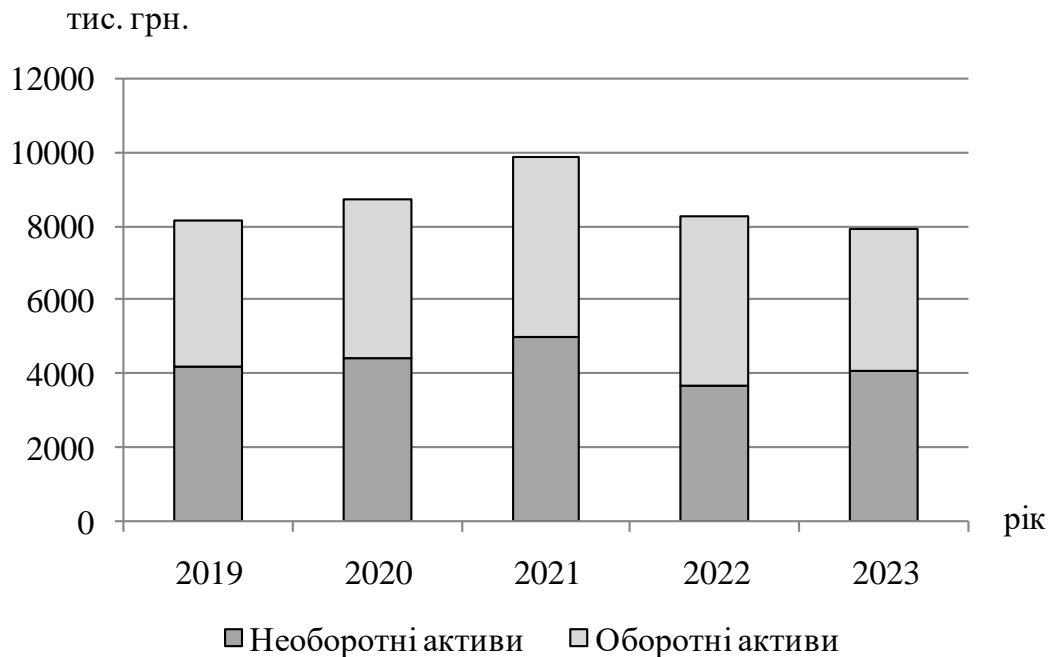

Рисунок 2.4 – Динаміка та структура активів ТОВ «ПКО-М»

Розглянувши рисунок 2.4 та наведені розрахунки у додатку Г ми можемо зробити такі висновки, що необоротні активи з 2019-2021 рр. мали тенденцію до збільшення і вже у 2021 році вони склали 5023,9 тис. грн – це відбулось через збільшення фінансових інвестицій та збільшення основних засобів. У 2022 році відбулось зменшення на 1360 тис. грн. через зменшення основних засобів., а ось у 2023 році вже знову необоротні активи збільшились на 408,1 тис. грн і склали 4072,4 тис. грн.

Таблиця 2.3 – Обсяги та структура капіталу ТОВ «ПІКО-М»

Показник	Рік									
	2019		2020		2021		2022		2023	
	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %
Власні кошти	3968,2	48,7	5053,4	57,8	5855,6	59,4	5284,6	63,7	5282	66,5
Позикові кошти	4187,9	51,3	3693,1	42,2	3994,1	40,6	3006,5	36,3	2664	33,5
Усього	8156,1	100	8746,5	100	9849,7	100	8291,1	100	7945,7	100

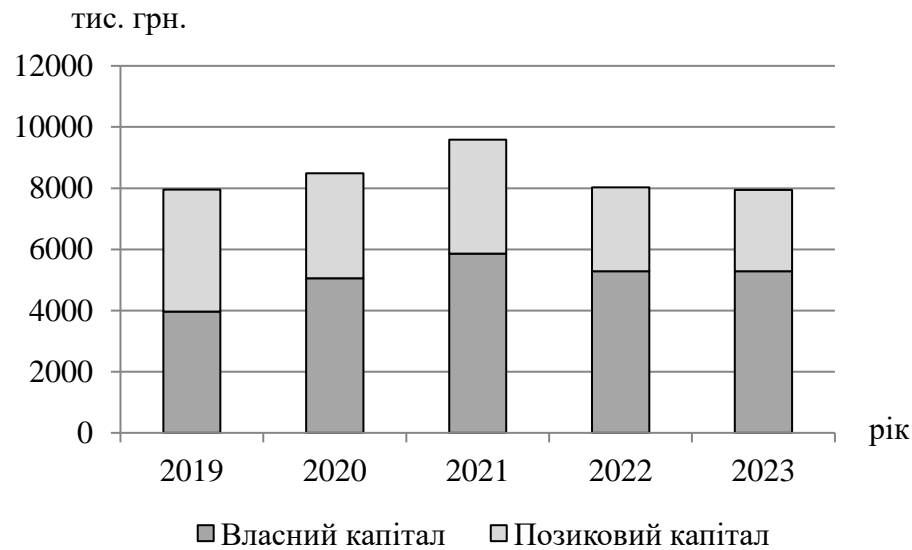

Рисунок 2.5 – Динаміка капіталу ТОВ «ПІКО-М»

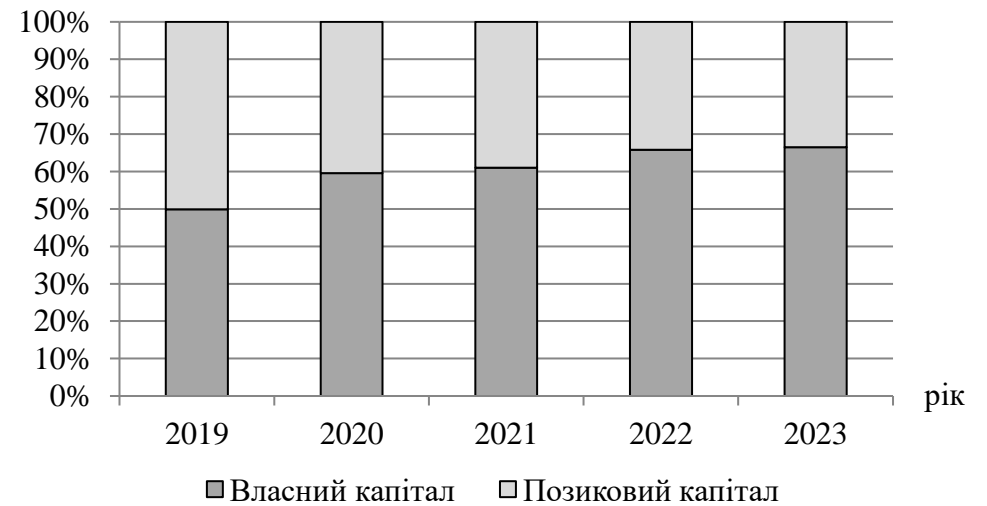

Рисунок 2.6 – Структура капіталу ТОВ «ПІКО-М»

Розглянувши оборотні активи з рисунку 2.4 та додатку Г тут також не дуже добра ситуація, бо з 2019-2021 рік дані активи збільшувались і на 2021 рік склали 4825,8 тис. грн., а ось починаючи з 2022 року і до 2023 року вони зменшувались, а саме у 2022 році відбулось зменшення на 199 тис. грн, а у 2023 році на 753,5 тис. грн і станом на 2023 рік оборотні активи складають 3873,3 тис. грн., Якщо порівнювати 2023 рік з 2019 роком то ми бачимо, що дані активи зменшились на 85,5 тис. грн.

Тепер перейдемо до аналізу капіталу який наведений у табл.2.3 та на рисунках 2.5 і 2.6 і побачимо які ж зміни відбулись з 2019-2023 рр. Капітал підприємства з 2020-2021 року збільшувався. Капітал підприємства складається з власних коштів і позикових у вигляді довгострокових та короткострокових зобов'язань і забезпечень. У 2019 році власні кошти склали 3968 тис. грн їх питома вага у складі капіталу 48,7%, а позикові кошти 4187,9 тис. грн, вони складають 51,3% у структурі. У 2020 році власні кошти склали 57,8% у структурі капіталу, а позикові кошти 42,2%, капітал на 2020 рік має суму 8746,5 тис. грн що на 1103,2 тис. грн більше за попередній рік. Стосовно 2022 та 2023 рр. тут відбулось зменшення капіталу, а саме у 2021 році зміни відбулись у власному капіталі: зменшення нерозподіленого прибутку він на 679 тис. грн зменшився також зменшився інший додатковий капітал він збільшився на 107,6 тис. грн – це призвело до зменшення власного капіталу на 571 тис. грн. Тепер проаналізуємо позикові кошти у 2022 році вони зменшились на 988 тис. грн і склали у даному році 36,3% питомої ваги у складі капіталу. У 2023 році власний капітал не зазнав серйозних змін, а ось позиковий зменшився на 83 тис.грн , тому власний капітал у даному році зменшився на 345,4 тис. грн

У підрозділі 2.2 зробимо детальний аналіз позикового капіталу ТОВ «ПКО-М»

2.2. Аналіз динаміка та структури позикового капіталу ТОВ «ПКО-М»

Основною метою аналізу позикового капіталу є не лише встановлення структури та динаміки цього капіталу та напрямків використання, але й оцінка впливу додаткового залученого капіталу на фінансовий стан підприємства.

Головними завданнями даного аналізу є:

- вивчення наявності та потреби у позиковому капіталі для забезпечення потрібного темпу розвитку підприємства. Це досягається за допомогою оцінки загального обсягу капіталу, порівняння його з необхідним майном підприємства та аналізу ефективності різних джерел залученого капіталу.

- оцінка дохідності капіталу при певному рівні фінансового ризику, включаючи аналіз рентабельності капіталу

- дослідження складу та структури позикового капіталу та змін в цій структурі відносно зміни фінансового стану підприємства.

Аналіз позикового капіталу включає визначення вагомості його складових, а також оцінку змін у складі структури протягом періодів за допомогою вертикального(структурного) та горизонтального(трендового) аналізу

Отже, нижче наведемо методологію здійснення аналізу позикового капіталу підприємства на рис. 2.7

Для виміру, оцінки та аналізу позикового капіталу використовується широкий спектр показників. Зазначимо, що капітал має складну економічну природу і його характеристики не завжди відображаються явно у фінансовій звітності підприємства. тому для отримання показників капіталу необхідно застосувати розрахункові та аналітичні методи. ці умови визначають важливу потребу у розробці та використанні системи показників для ефективної

оцінки та аналізу позикового капіталу, які на найкращий спосіб відображають його стан, рух і ефективність використання.

Рисунок 2.7 – Основні кроки та порядок виконання аналізу позикового капіталу підприємства

Так як ми вже розглянули у підрозділі 2.2 обсяг та структуру власних та позикових коштів у загальній сумі фінансових ресурсів у таблиці 2.3 та на рисунках 2.5 й 2.6, тому просто продублюємо аналіз зміни тільки позикових коштів у структурі капіталу з 2019-2023 рр.

Позикові кошти протягом 2019-2023 рр. зменшувались у складі капіталу з 8746,5 тис. грн до 7945,7 тис. грн, тобто за ці роки він зменшився на 800,8 тис. грн, а стосовно структури капіталу зменшення відбулось з 51,3% до 36,3% – це може свідчити про збалансування власних та позикових коштів для забезпечення стабільного розвитку підприємства. Однак треба зробити детальний аналіз фінансових показників та зробити висновки, тому у табл. 2.4 проаналізуємо статі позикового капіталу за допомогою додатку Б

Таблиця 2.4 – Динаміка статей позикового капіталу ТОВ «ПІКО-М»

Статті позикового капіталу	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Відхилення				
						2020- 2019	2021- 2020	2022- 2021	2023- 2022	2023- 2019
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	200	260	260	260	0	60	0	0	-260	-200
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	2969,5	2718,6	2328,1	682,4	1105,7	-250,9	-390,5	-1646	423,3	-1864
Поточні зобов'язання за розрахунками:										
з бюджетом	609,8	395,5	92	18,5	508,6	-214,3	-303,5	-73,5	490,1	-101,2
зі страхування	32,3	12	48	52,4	70	-20,3	36	4,4	17,6	37,7
з оплати праці	93,5	94,5	87,5	94,1	153,2	1	-7	6,6	59,1	59,7
з учасниками	204,5	188,5	301,5	802,1	802,2	-16	113	500,6	0,1	597,7
Інші поточні зобов'язання	78,3	24	877	1097	23,8	-54,3	853	220	-1073	-54,5
Усього позикового капіталу	4187,9	3693,1	3994,1	3046,5	2663,5	-494,8	301	-947,6	-383	-1524

Проаналізувавши табл. 2.4 ми можемо сказати, що позиковий капітал у 2020 році мав зменшення через зменшення поточних зобов'язань за розрахунками з бюджетом на 214,3 тис. грн., зменшення кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги на 250,9 тис. грн, також відбулось зменшення поточних зобов'язань за розрахунками зі страхування на 20,3 тис. грн, з учасниками на 16 тис. грн та на оstanок зменшення на 54,3 тис. грн інших поточних зобов'язань. А ось у 2021 році навпаки позиковий капітал мав збільшення таких статей як: поточні зобов'язання з учасниками, зобов'язання зі страхування, інші поточні зобов'язання що наприкінці року дало збільшення самого позикового капіталу на 301 тис. грн. А з 2022-2023 рік позиковий капітал зменшувався. У 2022 році до зменшення призвели зменшення кредиторської заборгованості за товари, роботи послуги, та зменшення також відбулось по статтям: поточні зобов'язання за розрахунками з бюджетом та з учасниками, а також зменшились інші поточні зобов'язання. У 2023 зменшення позикового капіталу було трохи менше ніж у 2022 році, бо збільшилась кредиторська заборгованість за товари роботи послуги а також збільшення відбулось у поточних зобов'язання з за розрахунками з бюджетом, зі страхування, з оплати праці. Якщо порівнювати 2019 рік з 2023 роком то можна побачити що позиковий капітал зменшився на цілих 1524 тис.грн – це свідчить про те, що підприємство поступово погашає свої зобов'язання перед іншими.

Але те що у 2023 році спостерігається збільшення поточного зобов'язання за розрахунками з бюджетом зі страхування з оплати праці з учасниками та кредиторської заборгованості за товари, роботи послуги свідчать про проблеми ведення даного бізнесу під час війни, а саме: затримки у розрахунках через проблеми з логістикою, ускладненість виплат постачальникам через що відбувається кредиторська заборгованість, також може впливати в воєнний час збільшення попиту на товари та послуги, що призводить до збільшення кредиторської заборгованості у зв'язку з додатковими закупівлями.

А тепер на рисунку 2.8 зобразимо структуру позикового капіталу. У 2023 році.

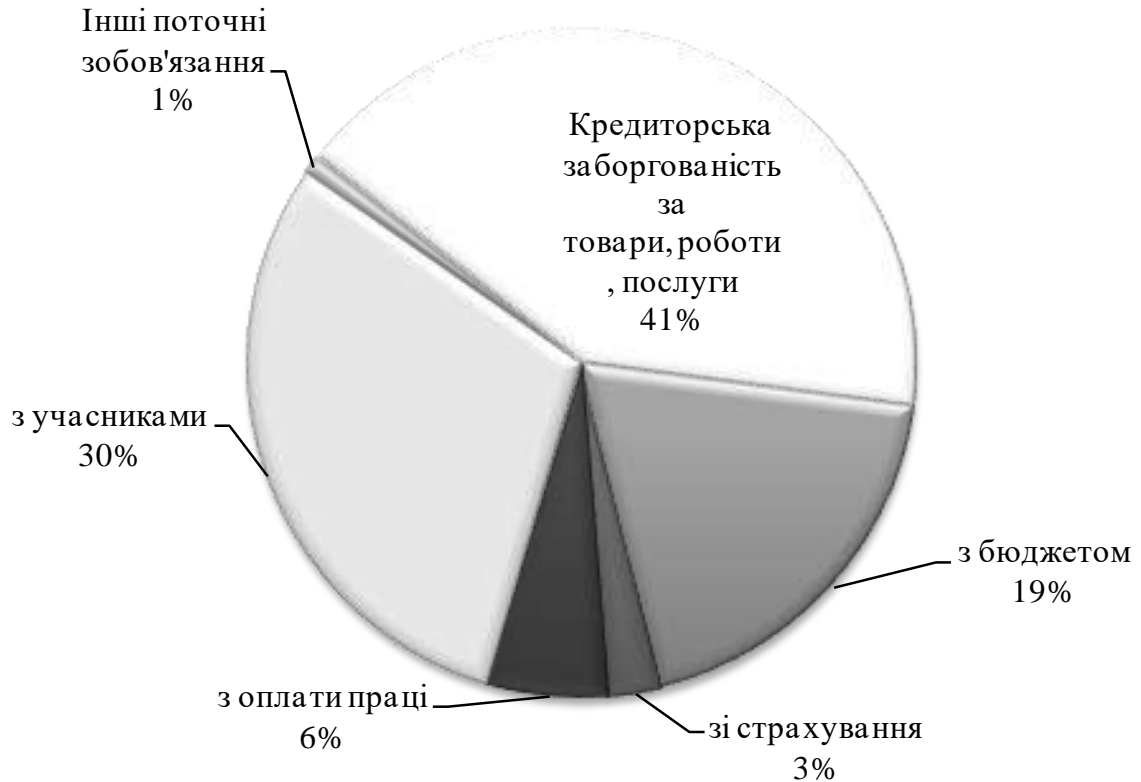

Рисунок 2.8 – Структура позикового капіталу ТОВ «ПКО-М» у 2023 році

З наведеного рисунку ми бачимо, що найбільшу частку у складі позикового капіталу займають кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги – 41%, та поточні зобов'язання за розрахунками з учасниками – 30%, а найменшу частку займають інші поточні зобов'язання – 1%

Проаналізувавши динаміку та структуру позикового капіталу перейдемо до підрозділу 2.3 де зробимо коефіцієнтний аналіз позикового капіталу ТОВ «ПКО-М».

2.3. Коефіцієнтний аналіз позикового капіталу ТОВ «ПІКО-М»

Коефіцієнтний аналіз позикового капіталу підприємства показує фінансову стійкість позикового капіталу підприємством, даний аналіз зображений у таблиці 2.5

Аналізуючи дані коефіцієнти ми бачимо, що коефіцієнт фінансової незалежності з 2019-2023 рр. зростав з 0,49 по 0,66, що означає, що у 2019 році підприємство не мало змоги покрити свої зобов'язання за свої власні джерела, а мало змогу за допомогою залучення додаткового капіталу, а ось починаючи з 2020 року по 2023 рік підприємство погашало свої фінансові зобов'язання тільки за свої власні кошти.

Коефіцієнт фінансової залежності протягом 4х років зменшувався з показника 0,51 – який свідчить про погіршення фінансової стійкості підприємства, по показник 0,34. Тобто це свідчить що починаючи з 2020 року частка позикових коштів у загальній сумі коштів становить менше 50%, а це свідчить про те, що підприємство має фінансову стійкість.

Щодо коефіцієнту фінансування якщо показник менший за нормативне значення 1, це свідчить про високий рівень фінансових ризиків – саме це прослідковується у 2019 році тут даний показник складає 0,95. А ось у 2020 року показник зростає з 1,37 і до 1,98 у 2023 році – це позитивне значення.

Стосовно коефіцієнту фінансового ризику ми бачимо, що нормативне значення менше одиниці, з наших розрахунків видно, що у 2019 році даний коефіцієнт складав 1,06 – це свідчить про залежність даного підприємства від позикових коштів та зниженні фінансової стійкості, а з 2020 року по 2023 рік даний показник збільшувався, тобто дане підприємство не залежить від позикових коштів та його фінансова стійкість стабільна.

Говорячи про коефіцієнт фінансової стабільності то ми бачмо, що він повинен бути більшим за 0,5, аналізуючи 2019-2023 рр. так і відбулось показник з 0,51 зростає до 0,66.

Таблиця 2.5 – Коефіцієнтний аналіз позикового капіталу ТОВ «ПІКО-М» за рівнем фінансової стійкості

Показник	Рік					Норматив
	2019	2020	2021	2022	2023	
Коефіцієнт фінансової незадежності	0,49	0,58	0,59	0,64	0,66	> 0,5
Коефіцієнт фінансової залежності (концентрації позикового капіталу)	0,51	0,42	0,41	0,36	0,34	<0,5
Коефіцієнт фінансування	0,95	1,37	1,47	1,76	1,98	> 1
Коефіцієнт фінансового ризику (коефіцієнт співвідношення позикових і власних коштів)	1,06	0,73	0,68	0,57	0,50	< 1
Коефіцієнт фінансової стабільності	0,51	0,61	0,62	0,67	0,66	> 0,5
Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	0,02	0,03	0,03	0,03	0,00	не нормується
Коефіцієнт короткострокової заборгованості	0,49	0,39	0,38	0,33	0,34	не нормується
Коефіцієнт залучення комерційного кредиту	0,36	0,31	0,24	0,08	0,14	не нормується
Коефіцієнт внутрішньої кредиторської заборгованості	0,12	0,08	0,14	0,25	0,20	не нормується

Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів, даний показник у 2019 році має показник 0,2 , у 2020-2022 рік 0,3, а у 2023 році 0,00 – це добре для підприємства, тому що це вказує на те, що у підприємства менша частина основних засобів профінансована зовнішніми інвесторами та належить до них, а не до власників підприємства.

Коефіцієнт короткострокових зобов'язань має не стабільність, бо у 2019 році він складав 0,49 й знижувався до 2022 року й мав показник 0,33, а вже у 2023 році знов зріс на 0,1 та складав 0,34. – це не дуже добре, через те, що короткострокові зобов'язання даного підприємства збільшуються.

Далі в нас коефіцієнт залучення комерційного кредиту, він у 2019 році складав 0,36, з 2020 року по 2022 рік зменшувався(з 0,31 - 0,08), а у 2023 році знов збільшився та складав 0,14. Останні зміни свідчать про те, що дане підприємство не має достатньо коштів для покриття своїх потреб і змушене звертатись до зовнішніх джерел фінансування.

І останній показник з наведеної таблиці 2.5 це коефіцієнт внутрішньої кредиторської заборгованості, він має не стабільну ситуацію, бо у 2020 році він зменшився на 0,04, а у 2021 році збільшився на 0,06, а у 2022 році знов збільшився на 0,11, а ось у 2023 році зменшився на 0,05. Зменшення даного коефіцієнта свідчить про те що збільшились зобов'язання перед кредиторами.

Також для аналізу використання позикового капіталу використовується коефіцієнти оборотності, вони і є наступним етапом аналізу позикового капіталу. Ці показники відображають, наскільки швидко капітал отриманий у позику перетворюється на прибуток під час господарської діяльності підприємства. Даний аналіз ТОВ «ПКО-М» зобразимо у таблиці 2.9

Отже, розглянувши табл. 2.9 дамо висновок що коефіцієнт оборотності позикового капіталу(оборотів) зменшився з 3,94 у 2019 р. до 3,66 у 2023 р.– це свідчить про те що ТОВ «ПКО-М» користується позиковими коштами і сплачує за це більші відсотки. Також така ситуація і з коефіцієнтом оборотності поточних зобов'язань у 2019 році обороти складала 44,69 а у 2020 році збільшились до 11,63, а вже у 2021 році зменшився до 10,95, а у 2022 році зменшився на 10,47, а у 2022 році знов збільшився до 10,92. Збільшення даного показника свідчить про те, що податковий капітал був ефективно використаний компанією, враховуючи його повернення або

використання, а зменшення показника свідчить про можливі труднощі у виконанні операцій з використання позикового капіталу.

Таблиця 2.6 – Коефіцієнтний аналіз оборотності окремих статей позикового капіталу ТОВ «ПІКО-М»

Показники	Рік				
	2019	2020	2021	2022	2023
Коефіцієнт оборотності позикового капіталу, оборотів	3,94	4,56	4,15	3,47	3,66
Період обороту позикового капіталу, днів	91,40	78,87	86,76	103,76	98,33
Коефіцієнт оборотності поточних зобов'язань, оборотів	8,06	11,63	10,95	10,47	10,92
Період обороту поточних зобов'язань, днів	44,69	30,96	32,89	34,37	32,96
Коефіцієнт оборотності довгострокових зобов'язань банків, оборотів	160,62	153,54	157,20	110,64	-
Період обороту довгострокових зобов'язань банку, днів	2,24	2,34	2,29	3,25	-
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги, оборотів	10,82	14,68	17,56	42,15	26,31
Період обороту кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги, днів	33,28	24,52	20,51	8,54	13,68
Коефіцієнт оборотності внутрішньої кредиторської заборгованості, оборотів	31,54	55,87	29,07	13,94	18,67
Період обороту внутрішньої кредиторської заборгованості, днів	11,41	6,44	12,38	25,83	19,28

Аналізуючи інші показники з табл.2.6 ми бачимо що там також показники мають коливання зі збільшення до зменшення або навпаки з

зменшення до збільшення, підприємству потрібно вживати заходи щоб підприємство мало стабільну ситуацію

Оцінка ефективності використання позикового капіталу є ще одним важливим аспектом з аналізу позикового капіталу. Цей аспект включає оцінку показників рентабельності (табл. 2.7)

Таблиця 2.7 – Коефіцієнтний аналіз рентабельності окремих статей позикового капіталу ТОВ «ПКО-М»

Показники	Рік				
	2019	2020	2021	2022	2023
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції, тис. грн.	32123,5	39921,1	40871,2	28765,3	29089,5
Чистий прибуток, тис. грн.	2086,72	4804,94	3098,21	-255,80	624,36
Позиковий капітал, тис. грн.	4187,9	3693,1	3994,1	3006,5	2663,5
Поточні зобов'язання, тис. грн.	3987,9	3433,1	3734,1	2746,5	2663,5
Довгострокові зобов'язання тис. грн.	200	260	260	260	0
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, тис. грн.	2969,5	2718,6	2328,1	682,4	1105,7
Внутрішня кредиторська заборгованість, тис. грн.	1018,4	714,5	1406	2064,1	1557,8
Рентабельність позикового капіталу, %	49,83	130,11	77,57	-8,51	23,44
Рентабельність поточних зобов'язань, %	52,33	139,96	82,97	-9,31	23,44
Рентабельність довгострокових зобов'язань, %	1043,36	1848,05	1191,62	-98,38	-
Рентабельність кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги, %	70,27	176,74	133,08	-37,49	56,47
Рентабельність внутрішньої кредиторської заборгованості, %	204,90	672,49	220,36	-12,39	40,08

Проаналізувавши коефіцієнти з табл. 2.7, ми бачимо що залучення позикового капіталу у 2022 році призвело до збитку. Також слід додати що рентабельність позикового капіталу становила -8,51%, тобто це свідчить про те, що підприємство отримало 8,51 коп. збитку на 1 гривню, інвестовану у позиковий капітал – це говорить про те, що позиковий капітал використовувався не ефективно. За іншими показниками рентабельності спостерігається така ж сама тенденція. А ось у 2023 році підприємство не дивлячись на продовження війни та складнощів у економіці зазнало прибутку, а також кожний показник рентабельності вже без знаку мінус, тобто підприємство прибуткове, проте всі показники рентабельності менші ніж були у 2019 році. З даною проблемою потрібно щось робити, щоб підприємство мало вищі показники. Також треба додати, що найкращим за рівнем оборотності та прибутковості є 2020 рік.

Отже, провівши аналіз позикового капіталу ми виявили, що ТОВ «ПКО-М» працює задля отримання прибутку не дивлячись на складну ситуацію в економіці України, а саме через коронавірус який почався у 2019 році а також початок війни у 2022 році. Аналізуючи дане підприємство було виявлено що в нього присутня нестабільна ситуація по фінансовим показникам. Підприємство не здатне негайно розраховуватись за своїми зобов'язаннями Частка позикових коштів впродовж 2019-2023 рр. то зменшувалась то збільшувалась і в останні 2 роки зменшувалась. Тому необхідно впровадити на ТОВ «ПКО-М» певні заходи щодо удосконалення формування і використання позикового капіталу.

3 ПОШУК ШЛЯХІВ ЕФЕКТИВНОГО ЗАЛУЧЕННЯ ПОЗИКОВОГО КАПІТАЛУ ТОВ «ПКО-М»

3.1. Удосконалення політики управління позиковим капіталом ТОВ «ПКО-М»

Діяльність підприємства постійно супроводжується залученням позикового капіталу. Воно може мати різні джерела – банківський кредит, комерційний кредит, внутрішня кредиторська заборгованість та інші. Ефективне залучення позикових коштів із різних джерел потребує постійного аналізу та удосконалення форм і систем управління позиковим капіталом. Тому обов'язковим є розробка на підприємстві ефективної політики управління ним.

Суть політики управління позиковим капіталом полягає у тому, щоб організувати фінансування активів та бізнесу підприємства найбільш доцільним, раціональним та ефективним чином за рахунок найбільш ефективних форм та умов залучення позикових коштів. Політика управління позиковим капіталом підприємства є частиною його загальної фінансової стратегії.

Етапи формування політики управління позиковим капіталом підприємства наведені на рис. 3.1.

Перший етап – аналіз залучення позикового капіталу ТОВ «ПКО-М» у попередніх періодах – був проведено у другому розділі.

Другим етапом є визначення цілей залучення позикового капіталу. Для ТОВ «ПКО-М» головною ціллю є розвиток підприємницької діяльності даного підприємства.

Далі потрібно визначити загальну потребу та граничний обсяг залучення позикового капіталу для ТОВ «ПКО-М».

Рисунок 3.1 – Етапи формування політики управління позиковим капіталом підприємства

У процесі подальшого формування політики управління позиковим капіталом необхідно визначити граничний його обсяг. Критеріями його виявлення є граничний ефект фінансового левериджу та забезпечення достатньої фінансової стійкості підприємства. Остання повинна бути оцінена не тільки з позиції самого підприємства, але і з позиції кредиторів. З урахуванням цих вимог підприємство встановлює ліміт використання позикового капіталу у своїй підприємницькій діяльності.

Формування граничного розміру позикового капіталу нерозривно пов'язане з визначенням вартості його залучення із різних джерел (етап 4). Тому для визначення граничного обсягу позикового капіталу необхідно оцінити вартість його залучення. Виділяють позиковий капітал, що має вартість та той, яким підприємство може користуватися безкоштовно. До першої групи відносяться кредити всіх видів – банківський, податковий, лізинговий, товарний, займи. Друга форма включає внутрішню кредиторську заборгованість (по оплаті праці, перед бюджетом, зі страхування та ін.).

При розробці політики управління позиковим капіталом та його окремої складової – визначення граничного обсягу – доцільно здійснювати розрахунки середньозваженої вартості та вартостей окремих видів позикового капіталу (табл. 3.1):

Таблиця 3.1 – Формули вартості позикового капіталу підприємства [12]

Назва показника	Формула розрахунку	Позначення
1	2	3
Вартість банківського кредиту	$V_{\text{бк}} = \frac{СП \cdot (1 - K_{\text{оп}})}{1 - V_{\text{б}}}$	СП – ставка позикового процента, %; $K_{\text{оп}}$ – коефіцієнт оподаткування (ставка податку на прибуток), частка; $V_{\text{б}}$ – рівень витрат по залученню банківського кредиту до його суми, частка

Продовження таблиці 3.1

1	2	3
Вартість позикового капіталу, що залучається на умовах фінансового лізингу	$V_{\text{фл}} = \frac{(ЛС - НА) \cdot (1 - K_{\text{оп}})}{1 - V_{\text{фл}}}$	ЛС – річна лізингова ставка, %; НА – річна норма амортизації активу, що залучається на умові лізингу, %; $V_{\text{фл}}$ – рівень витрат по залученню активу на умовах фінансового лізингу до вартості цього активу, частка
Вартість позикового капіталу, що залучається за рахунок емісії облігації	$V_o = \frac{C_k \cdot (1 - K_{\text{оп}})}{1 - V_o}$ $V_o = \frac{D_o \cdot (1 - K_{\text{оп}})}{(H_o - D_o) \cdot 1 - V_o} \cdot 100$	C_k – ставка купонного процента за облігацією, %; V_o – рівень емісійних витрат по відношенню до обсягу емісій, частка; D_o – середньорічна сума дисконту за облігацією, грн.; H_o – номінал облігації до погашення, грн.
Вартість товарного кредиту, що надається на умовах короткострокової відстрочки платежу	$V_{\text{тк.вп}} = \frac{ЦЗ \cdot 360 \cdot (1 - K_{\text{оп}})}{T_{\text{вп}}} \cdot 100$	ЦЗ – цінова знижка при здійсненні авансового (або готівкового) платежу за продукцію, %; $T_{\text{вп}}$ – період надання відстрочки платежу за продукцію, дні
Вартість товарного кредиту у формі довгострокової відстрочки платежу з оформленням векселю	$V_{\text{тк.в}} = \frac{СП_v \cdot (1 - K_{\text{оп}})}{(1 - ЦЗ)} \cdot 100$	$СП_v$ – ставка проценту за вексельний кредит, %
Середньозважена вартість капіталу	$\overline{ВБ} = \sum_{i=1}^n V_i \cdot ПВ_i$	V_i – вартість і-го елементу капіталу, грн.; $ПВ_i$ – питома вага і-го елементу у загальній сумі, частка

На основі наведених формул проведемо розрахунки (табл. 3.2).

Таблиця 3.1 – Розрахунок ціни товарного кредиту ТОВ «ПІКО-М»

Показник	Рік		
	2021	2022	2023
Середня сума залишків заборгованості по товарному кредиту, тис. грн.	2328,1	682,4	1105,7
Одноденний обсяг реалізації продукції за собівартістю, тис. грн.	101,39	79,51	76,86
Середній період залучення товарного кредиту, днів	15	30	20
Цінова надбавка за відстрочку платежу, %	0,3	1,0	0,5
Середньозважена вартість залучення кредиторської заборгованості за товарним кредитом, %	5,90	9,84	7,38

Як видно із розрахунків табл. 3.1 середньозважена вартість залучення кредиторської заборгованості за товарним кредитом у 2023 році складала 7,38%. Самою високою у порівнянні з іншими періодами була середньозважена вартість залучення товарного кредиту у 2022 році – 9,84%. Це пов'язано з нестабільністю у постачанні та формуванні запасів у цей період внаслідок війни з рф.

Банківськими кредитами ТОВ «ПІКО-М» не користувалося, тому у даній роботі вартість залучення банківського кредиту для нього не розраховується.

Необхідно відмітити, що визначення цін за користування окремими ресурсами достатньо важка робота не тільки для зовнішнього, але і для внутрішнього аналітика.

Отже, на основі визначення середньозваженої ціни позикового капіталу визначається ефект фінансового левериджу. Цей показник відображає, наскільки відсотків зміниться прибутковість (рентабельність) власного капіталу за рахунок використання позикових коштів.

Можна сказати, що ефект фінансового левериджу може бути як позитивним, так і негативним. Позитивний ефект виникає в тих випадках, коли позиковий капітал, узятий у борг під фіксований відсоток, використовується підприємством у процесі діяльності таким чином, що він приносить більш високий прибуток, чим фінансові витрати по залученню позикових коштів, тобто коли прибутковість сукупного капіталу вище середньозваженої ціни позикових ресурсів.

Ефект фінансового левериджу має наступний вид:

$$\text{ЕФЛ} = [(\text{ВЕР} - \text{Ц}_{\text{кз}}) * (1 - \text{К}_{\text{н}})] * \frac{\text{ПК}}{\text{ВК}} \quad (3.1)$$

де, ВЕР – рентабельність активів підприємства.

Розрахунок ефекту фінансового левериджу наведений у табл. 3.3.

Таблиця 3.3 – Розрахунок ефекту фінансового левериджу ТОВ «ПІКО-М»

Показники	Роки		
	2021	2022	2023
1	2	3	4
Середній розмір сукупного капіталу, тис. грн.:	9849,7	8291,1	7945,7
у т.ч. власного капіталу	5855,6	5284,6	5282
позикового капіталу:	3994,1	3006,5	2664
у т.ч. внутрішньої кредиторської заборгованості;	1406	2104,1	1557,8
товарний кредит;	2328,1	682,4	1105,7

Продовження таблиця 3.3

1	2	3	4
інші зобов'язання	260	260	0
Чистий прибуток, тис. грн.	3098,2	-255,8	624,4
Рентабельність активів, %	31,45	-3,09	7,86
Середньозважена ціна позикового капіталу ($\Pi_{\text{кз}}$), %	4,81	4,05	3,06
у т.ч. внутрішньої кредиторської заборгованості, %	0	0	0
товарного кредиту ($\Pi_{\text{тк}}$), %	5,90	9,84	7,38
банківського кредиту ($\Pi_{\text{бк}}$), %	21	21	-
Ефект фінансового левериджу, %	14,90	-3,33	1,98

За розрахунками табл. 3.3 можна зробити висновок про доцільність залучення у фінансування майна підприємства ТОВ «ПКО-М» позикового капіталу у 2021 та 2023 роках, оскільки середньозважена ціна позикового капіталу є нижчою, ніж рентабельність активів у цей період. Відповідно у 2022 році ефект фінансового левериджу мав від'ємне значення із-за збитковості бізнесу внаслідок війни. У цей період залучення позикового капіталу призводило до зменшення рентабельності власного капіталу підприємства на 3,33%. У 2023 році ситуація виправилася, а залучення позикового капіталу призводило до приросту рентабельності власного капіталу на 1,98%.

При визначенні граничного обсягу позикового капіталу за критерієм граничного ефекту фінансового левериджу необхідно визначити, який саме розмір кредиторської заборгованості повинен залучатися підприємством у фінансування своєї діяльності. Для цього плануються показники діяльності на майбутній період та здійснюється оптимізація обсягу позикового капіталу.

Однак, необхідно зауважити, що розмір позикового капіталу ТОВ «ПКО-М» не можна оптимізувати у короткий термін, оскільки за

кредитами договори вже укладені і повинні виконуватися певний термін. Тому на даний момент часу необхідно визначити той обсяг позикового капіталу, який реально досягти за умови майбутньої господарської діяльності.

Умови майбутньої діяльності ТОВ «ПКО-М» такі:

- обсяг реалізації продукції планується збільшувати;
- витрати на 1 грн. реалізованої продукції планується знизити на 1 копійку за рахунок переговорів з постачальниками товарів (планові витрати на 1 грн. реалізованої продукції – 0,95 грн., проти 0,96 грн. у 2023 році);
- коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості планується зберегти на рівні попереднього року;
- ефект фінансового левериджу планується максимізувати;
- умови кредитування не зміняться (цінову надбавку за відстрочку платежу по товарному періоду планується зменшити до періоду 2021 року внаслідок перемовин з постачальниками).

Результати розрахунків прогнозу розмірів позикового капіталу ТОВ «ПКО-М» наводяться у табл. 3.4.

Таблиця 3.4 – Прогноз розмірів позикового капіталу ТОВ «ПКО-М»

№	Показники	2023 рік	Прогноз
1	2	3	4
1	Виручка від реалізації продукції, робіт, послуг, тис. грн.	29090	33454
2	Коефіцієнт росту виручки від реалізації	-	1,15
3	Витрати на 1 грн. товарної продукції, грн.	0,96	0,95
4	Коефіцієнт оборотності позикового капіталу	3,66	3,66
5	Собівартість реалізованої продукції (п.1*п.3), тис. грн.	28055	31781
6	Валовий прибуток (п.1 – п.5), тис. грн.	1035	1673

Продовження таблиці 3.4

1	2	3	4
7	Прогнозний приріст валового прибутку (п.6 _{прогноз} – п.6 ₂₀₂₃), тис. грн.	-	638
8	Співвідношення чистого та валового прибутків, частка од.	0,603	0,603
9	Чистий прибуток (при умові збереження без змін інших доходів і витрат), тис. грн.	624,4	1009,3
10	Прогнозний приріст чистого прибутку (п.9 _{прогноз} – п.9 ₂₀₂₃), тис. грн.	-	384,9
11	Середній розмір сукупного капіталу (п.11.1 + п.11.2), тис. грн.:	7945,5	8620,9
11.1	у т.ч. власного капіталу (п.11.1 ₂₀₂₃ + п.7)	5282	5666,9
11.2	позикового капіталу:	2663,5	2954,0
11.2.1	у т.ч. внутрішньої кредиторської заборгованості (п.11.2.1 ₂₀₂₃ *(п.2-0,07))	1557,8	1682,4
11.2.2	товарний кредит (п.11.2.2 ₂₀₂₃ *п.2)	1105,7	1271,6
12	Одноденний обсяг реалізації продукції (п.1/365), тис. грн.	79,70	91,65
13	Середній період заборгованості (365/(п.1/п.11.2)), днів	33,42	32,23
14	Середньозважена ціна позикового капіталу, %	3,06	3,18
14.1	у т.ч. внутрішньої кредиторської заборгованості, %	0	0
14.2	товарного кредиту, %	7,38	7,38
15	Рентабельність активів (п.9/п.11*100), %	7,86	11,71
16	Ефект фінансового левериджу, %	1,98	3,65

Отже, прогноз розмірів позикового капіталу показав, що ТОВ «ПКО-М» має можливість і в майбутньому залучати різні джерела кредитування, однак враховуючи тенденцію 2023 року. Залучення позикового капіталу для цього підприємства є необхідним, оскільки власного капіталу для нормального функціонування недостатньо, а залучення у майбутньому товарного (комерційного) кредиту при зростанні обсягів реалізації може забезпечити підвищення ефективності власного капіталу з 1,98% до 3,65%.

Однак, за прогнозними показниками можна визначити, що незважаючи на покращення використання капіталу, ТОВ «ПКО-М» за один рік не може досягти оптимального розміру позикового капіталу (ефект фінансового левериджу хоча і збільшився, проте не суттєво).

Для того, щоб знайти шляхи підвищення ефективності залучення позикового капіталу на підприємстві та зменшити його вартість необхідно переглянути умови кредитування та визначити ефективність залучення окремих складових позикового капіталу.

3.2. Підвищення ефективності залучення позикового капіталу ТОВ «ПКО-М» за окремими елементами

Оскільки ТОВ «ПКО-М» на залучає у свою діяльність банківський кредит, то у даній бакалаврській роботі цей вид позикового капіталу не досліджується.

Залучаючи до використання позиковий капітал у формі товарного (комерційного) кредиту, підприємство ставить своєю основною метою максимальне задоволення потреби у фінансуванні за цей рахунок запасів, товарів на продаж, тощо. Ця мета визначає зміст політики залучення товарного кредиту підприємств.

Політика залучення товарного (комерційного) кредиту можна представити у такому виді (рис. 3.2)

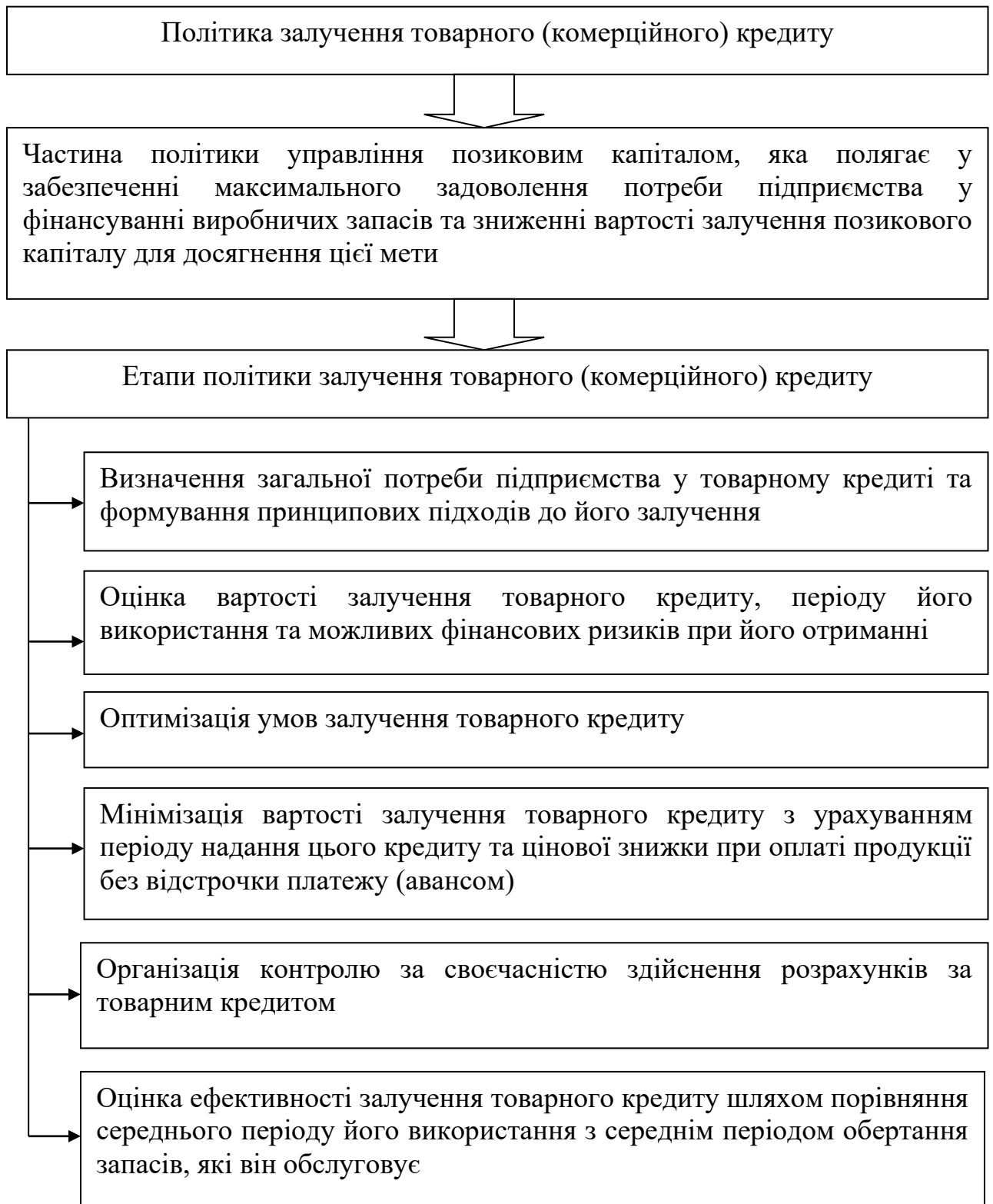

Рисунок 3.2- Політика залучення товарного (комерційного) кредиту

Аналізуючи сферу кредитних відносин з партнерами ТОВ «ПШО-М» у даний момент часу, можна відзначити, що дане підприємство має не досить велике коло партнерів-постачальників як в Україні, так і за її межами. В

основному це обмежене коло постачальників, з якими дане між підприємство має давні і тісні зв'язки. В даний момент часу ведуться додатково переговори з партнерами про удосконалення кредитних відносин.

Визначити, чи ефективно підприємство ТОВ «ПКО-М» залучає товарний кредит можна шляхом визначення різниці між середніми періодами оборотності товарного кредиту та запасів, що він обслуговує.

Результати таких розрахунків у табл. 3.5.

Таблиця 3.5 – Визначення ефективності залучення товарного кредиту
ТОВ «ПКО-М»

Показник	Роки		
	2021	2022	2023
Коефіцієнт оборотності запасів	66,74	121,94	144,36
Середній період оборотності запасів, днів	5,47	2,99	2,53
Коефіцієнт оборотності товарного кредиту	17,56	42,15	26,31
Середній період оборотності товарного кредиту, днів	20,51	8,54	13,68
Ефект залучення товарного кредиту, днів	15,04	5,55	11,15

Чим вище різниця між середнім періодом оборотності товарного кредиту і середнім періодом обертання запасів, що він обслуговує, тим ефективніше залучає підприємство товарний кредит.

На підприємстві ТОВ «ПКО-М» ефективно залучався товарний кредит на протязі всього періоду, тобто у 2021-2023 роках У 2022 році ефекти залучення товарного кредиту був мінімальним, але це пояснюється загальною ситуацією у цей період, впливом військового стану. У 2023 році ситуація покращилася, підприємство в найближчому майбутньому не буде мати проблеми зі своєчасними поставками, якщо у прогностному періоді ця тенденція залишиться без змін. Але це потрібно підтвердити розрахунками за умовами, викладеними у підрозділі 3.1.

Таблиця 3.6 – Прогноз ефективності використання товарного кредиту

Показник	Прогноз	
	Песимістичний	Оптимістичний
Коефіцієнт росту виручки від реалізації продукції	1,15	1,15
Середні залишки запасів, тис. грн.	232	201,5
Виручка від реалізації продукції, тис. грн.	33454	33454
Середній розмір товарного кредиту, тис. грн.	1271,6	1271,6
Середній період оборотності запасів, днів	2,53	2,20
Середній період залучення товарного кредиту, днів	13,87	13,87
Ефект залучення товарного кредиту, днів	11,35	11,68

*При оптимістичному прогнозі враховується зменшення запасів внаслідок проведення інвентаризації товарів до рівня 2023 року за умови росту обсягів реалізації.

Отже, у прогнозному періоді при дотриманні як оптимістичного, так і песимістичного прогнозу залучення товарного кредиту ТОВ «ПКО-М» може бути ефективним.

ТОВ «ПКО-М» також залучає внутрішньою кредиторською заборгованістю. Основною метою управління кредиторською заборгованістю підприємства є забезпечення своєчасного нарахування і виплати коштів, що входять у її склад.

З урахуванням основної мети політика управління внутрішньою кредиторською заборгованістю підприємства будується на базі її аналізу в попередніх періодах. Результати аналізу використовуються в процесі

прогнозування суми внутрішньої кредиторської заборгованості підприємства у майбутньому періоді.

Особливості політики залучення внутрішньої кредиторської заборгованості наведені на рис. 3.3.

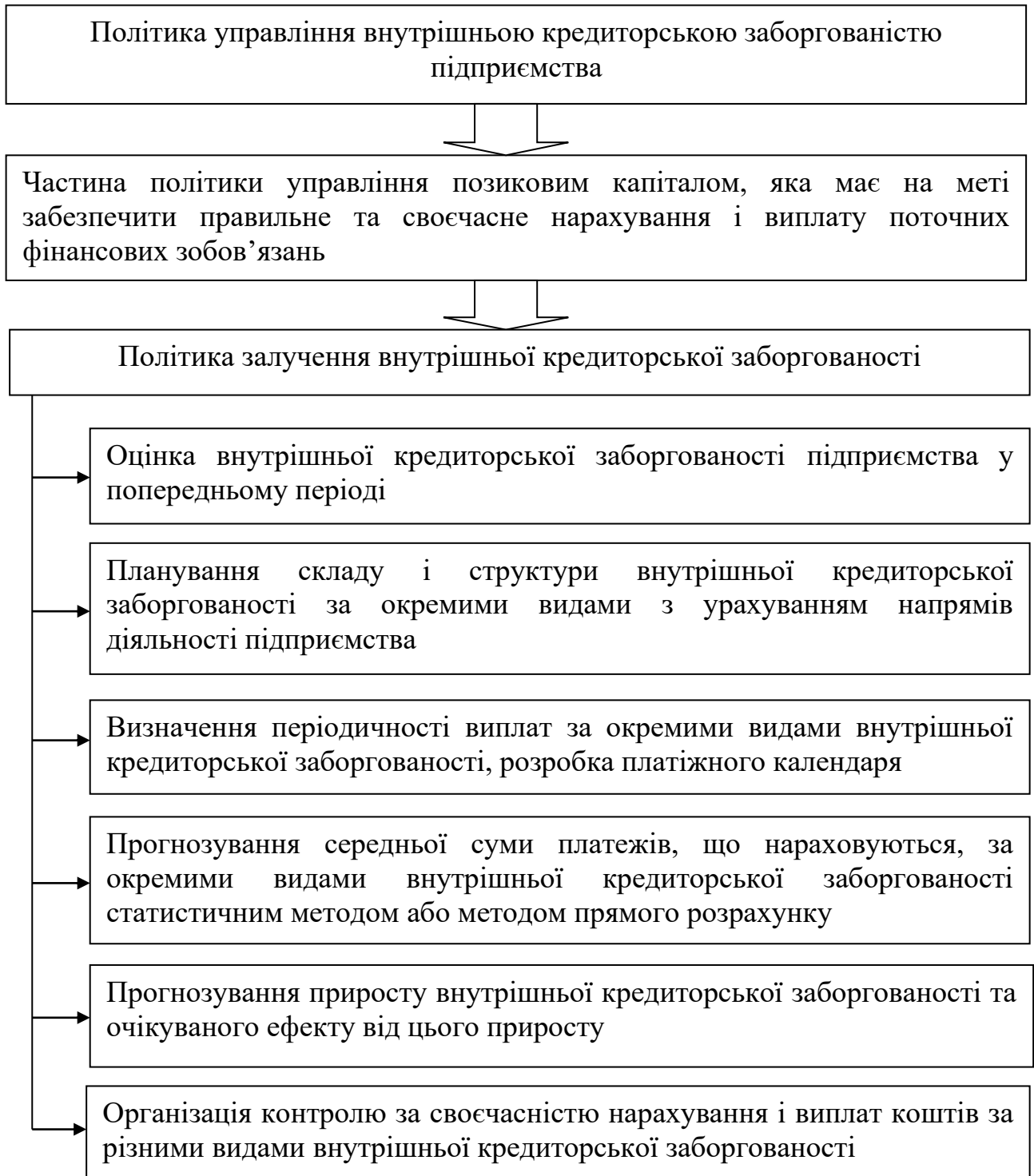

Рисунок 3.3 – Політика залучення внутрішньої кредиторської заборгованості

Прогнозування середньої суми платежів, що нараховуються, по окремих видах внутрішньої кредиторської заборгованості на підприємстві ТОВ «ПКО-М» можна здійснювати статистичним методом на основі коефіцієнтів еластичності. Цей метод є узагальнюючим і використовується тоді, коли сума виплат по конкретному виду внутрішньої кредиторської заборгованості або заздалегідь чітко не визначена, або досить часто міняються терміни і суми виплат.

Прогнозована середня сума внутрішньої кредиторської заборгованості конкретного виду визначається як:

$$C_{\text{ВКЗ}} = \text{ВКЗ}_{\text{сер.п}} + (\Delta Q * K_{\text{э}} * \text{ВКЗ}_{\text{сер.п}}) \quad (3.2)$$

де $C_{\text{ВКЗ}}$ – середня сума внутрішньої кредиторської заборгованості конкретного виду;

$\text{ВКЗ}_{\text{сер.п}}$ – середня сума внутрішньої кредиторської заборгованості конкретного виду в попередньому періоді;

ΔQ – прогнозний темп приросту обсягу реалізації продукції в майбутньому періоді;

$K_{\text{э}}$ – коефіцієнт еластичності конкретного виду внутрішньої кредиторської заборгованості від обсягу реалізації продукції.

Коефіцієнт еластичності розраховується як:

$$K_{\text{э}} = (I_{\text{з}} - 1) / (I_{\text{Q}} - 1) \quad (3.3)$$

де $I_{\text{з}}$ – індекс зміни суми внутрішньої кредиторської заборгованості конкретного виду в аналізованому періоді;

I_{Q} – індекс зміни обсягу реалізації продукції підприємства в аналізованому періоді.

Прогнозування середньої суми платежів, що нараховуються, по окремих видах внутрішньої кредиторської заборгованості на підприємстві ТОВ «ПКО-М» на наступний рік здійснено в табл. 3.7 з урахуванням того,

що підприємство планує нарощування обсягів реалізації продукції. За прогнозом виручка від реалізації виросте на 15%.

Таблиця 3.7 – Прогнозування середньої суми платежів, що нараховуються по окремим видам внутрішньої кредиторської заборгованості

Вид внутрішньої кредиторської заборгованості	ВКЗ _{ср.в.} , тис. грн.	I_z	K_z	ΔQ	$C_{ВКЗ}$, тис. грн.
з бюджетом	508,6	1,1	0,67	0,15	559,46
зі страхування	70	1,15	1,00	0,15	80,5
з оплати праці	153,2	1,1	0,67	0,15	168,52
з учасниками	802,2	1,06	0,40	0,15	850,33
Інші поточні зобов'язання	23,8	1	0,00	0,15	23,8
Разом	1557,8				1682,6

Таким чином, за нашими прогнозами середня сума внутрішньої кредиторської заборгованості по підприємству ТОВ «ПКО-М» у цілому складе 1682,6 тис. грн., розмір приросту внутрішньої кредиторської заборгованості по підприємству в цілому – 124,6 тис. грн.

На основі прогнозу приросту внутрішньої кредиторської заборгованості підприємства ТОВ «ПКО-М» у майбутньому періоді можна визначити ефект.

Він спостерігається у скороченні потреби підприємства в залученні кредиту і витрат, зв'язаних з його обслуговування. Він визначається як:

$$\Delta_{ВКЗ} = (\Delta ВКЗ_{пл} * ПК_6) / 100 \quad (3.4)$$

де $\Delta ВКЗ_{пл}$ – прогнозований приріст середньої суми внутрішньої кредиторської заборгованості по підприємству в цілому;

$ПК_6$ – середньорічна ставка відсотка за короткостроковий банківський кредит (19,5% станом на 20.05.2024 р.).

$$\Theta_{\text{ВКЗ}} = 124,6 * 19,5 / 100 = 24,3 \text{ тис. грн.}$$

Ефект від приросту середнього розміру внутрішньої кредиторської заборгованості підприємства ТОВ «ПКО-М» складе 24,3 тис. грн., тобто підприємство може скоротити свою потребу в залученні кредитів і їхньому обслуговуванні за рахунок залучення як джерела фінансування активів внутрішньої кредиторської заборгованості.

З урахуванням прогнозованого приросту внутрішньої кредиторської заборгованості на підприємстві, а також за допомогою розрахунку ефекту від приросту середнього розміру внутрішньої кредиторської заборгованості повинна формуватися загальна структура кредиторської заборгованості, приваблюваної з різних джерел.

Таким чином, на основі проведених розрахунків для ТОВ «ПКО-М» розроблені уроки щодо удосконалення політики управління позиковим капіталом на основі ефективності залучення товарного кредиту та внутрішньої кредиторської заборгованості. Згідно з даною політикою підприємство для покращення свого фінансово-економічного стану повинне здійснювати фінансування своєї підприємницької діяльності за рахунок позикового капіталу. Для підвищення ефективності товарного кредиту підприємству необхідно проводити якісну роботу з партнерами-постачальниками товарів, розширювати партнерські відносини з постачальниками, ефективно управляти запасами. При подальшому підвищенні обсягів виробництва продукції підприємству необхідно додатково залучати у фінансування свого бізнесу додаткову величину внутрішньої кредиторської заборгованості, оскільки її залучення є більш ефективним, ніж використання короткострокових кредитів банків. Таким чином, розроблені заходи щодо підвищення ефективності залучення позикового капіталу можна вважати доцільними і необхідними у майбутньому.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній бакалаврській роботі вирішувалося актуальне питання дослідження шляхів ефективного залучення позикового капіталу підприємства та практичних рекомендацій щодо покращення цього процесу у ТОВ «ПКО-М».

За результатами проведеного дослідження зроблено такі висновки.

Під «позиковим капіталом» запропоновано розуміти кошти, які залучаються для фінансування господарської діяльності підприємства на принципах строковості, поверненості та платності. Ефективна фінансова діяльність підприємства неможлива без постійного залучення позикових коштів. Їх використання в обороті підприємства зумовлене, з одного боку, об'єктивною необхідністю, а з другого боку, за допомогою позикових коштів забезпечується розширення виробничо-господарської діяльності, оновлення технічної бази тощо. Недоліком залучення позикового капіталу у діяльність підприємств є наявність ризику у власника капіталу підприємства, а також необхідність концентрації грошових коштів до моменту погашення позики.

Позиковий капітал, що використовується підприємством, характеризує в сукупності обсяг його фінансових зобов'язань, які на підприємстві відображаються у балансі. Ці фінансові зобов'язання в сучасній господарській практиці поділяються на довгострокові, короткострокові зобов'язання та кредиторську заборгованість.

Для дослідження процесів залучення позикового капіталу підприємства доцільно проводити аналіз. Метою аналізу є оцінювання ефективності формування та доцільності використання позикового капіталу, щоб уникнути можливих проблем погіршення фінансово-економічного стану підприємства та підтвердити спланувати залучення позикових коштів у майбутньому для розвитку бізнесу. Для аналізу залучення позикового капіталу підприємства застосовуються системи показників і методичні

підходи, до яких відносяться горизонтальний, вертикальний, коефіцієнтний та факторний аналізи.

Об'єктом дослідження був позиковий капітал ТОВ «НВП «ПКО-М». Це підприємство, основною метою діяльності якого є наповнення ринку якісною продукцією, виконання якісних посередницьких послуг з оптової торгівлі з метою отримання прибутку. Товарами, якими здійснює оптову торгівлю ТОВ «ПКО-М» є: лакофарбні матеріали, антисептики, клеї, герметики, декоративні штукатурки, моторні та інші технічні мастила, індустриальні мастильні матеріали тощо.

Провівши аналіз основних показників, що характеризують фінансово-господарську діяльність підприємства за 2020-2023 рр. можна сказати, що протягом періоду, що аналізується підприємство то нарощувало свої активи, то зазнавало збитків.

Отже, дослідивши фінансовий стан ТОВ «НВП «ПКО-М» можна зазначити, що показники майнового стану не відповідають нормативним вимогам і тому існує тенденція до їх погіршення.

До складу позикового капіталу ТОВ «НВП «ПКО-М» входили: інші довгострокові фінансові зобов'язання; кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, інші поточні зобов'язання та поточні зобов'язання за розрахунками з бюджетом, зі страхування, з оплати праці, з учасниками. Аналіз показав, що впродовж аналізованого періоду величини позикового капіталу зменшувалася і у 2023 році була мінімальною – 2663,5 тис. грн. У структурі найбільшу частину – 41% - складала кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги.

Показники ефективності використання позикового капіталу показали, що залежність підприємства від кредиторів зменшувалася, що позитивно вплинуло на фінансову стійкість підприємства. Її аналіз показав відповідність нормативам.

Коефіцієнтний аналіз оборотності окремих статей позикового капіталу ТОВ «ПКО-М» показав, що оборотність загальної суми позикових коштів

зменшувалася, а період обертання відповідно зростав, що є негативним, адже підприємство довше користується позиковими коштами і сплачує за це більші відсотки. За коефіцієнтами оборотності окремих статей позикового капіталу підприємства були нестабільні зміни.

Рентабельність позикового капіталу мала найвищий розмір у 2020 році – 139,96%, а найменший був у 2022 році – збитковість 8,51%. У 2023 році незважаючи на військовий стан та негативні тренди в економіці країни ТОВ «ПІКО-М» мало прибуток, а рентабельність позикового капіталу – 23,44%. Інші показники рентабельності мали аналогічні тренди.

Для пошуку шляхів ефективного залучення позикового капіталу у ТОВ «ПІКО-М» запропоновано удосконалити політику управління позиковим капіталом. Суть політики управління позиковим капіталом полягає у тому, щоб організувати фінансування активів та бізнесу підприємства найбільш доцільним, раціональним та ефективним чином за рахунок найбільш ефективних форм та умов залучення позикових коштів.

Визначено, що потрібно приділяти особливу увагу товарному кредиту та внутрішній кредиторській заборгованості, оскільки ТОВ «ПІКО-М» не залучало банківський кредит. Розрахована середньозважена вартість залучення товарного кредиту та визначено, що найвищою була вартість у 2022 році – 9,84%. У 2023 році вона зменшилася до 7,38%.

Також було розраховано ефект фінансового левериджу для розуміння доцільності залучення позикового капіталу. Зроблено висновок про доцільність залучення у фінансування майна підприємства ТОВ «ПІКО-М» позикового капіталу у 2021 та 2023 роках, оскільки середньозважена ціна позикового капіталу була нижчою, ніж рентабельність активів у цей період. Відповідно у 2022 році ефект фінансового левериджу мав від’ємне значення із-за збитковості бізнесу внаслідок війни. У цей період залучення позикового капіталу призводило до зменшення рентабельності власного капіталу підприємства на 3,33%.

Запропоновано зробити прогнозу на майбутній період за умови, що обсяг реалізації продукції планується збільшувати (на 15%); витрати на 1 грн. реалізованої продукції планується знизити на 1 копійку за рахунок переговорів з постачальниками товарів (планові витрати на 1 грн. реалізованої продукції – 0,95 грн., проти 0,96 грн. у 2023 році); коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості планується зберегти на рівні попереднього року; ефект фінансового левериджу планується максимізувати; умови кредитування не зміняться (цінову надбавку за відстрочку платежу по товарному періоду планується зменшити до періоду 2021 року внаслідок перемовин з постачальниками).

Враховуючи прогнозовані дані очікується зростання ефекту фінансового левериджу з 1,98% до 3,65%. При цьому зросте ефективність товарного кредиту з 11,15 днів до 11,35 днів при песимістичному прогнозі та на 11,68 днів при оптимістичному прогнозі. Також можна буде бачити ефект від залучення внутрішньої кредиторської заборгованості. Підприємство зможе додатково залучити 124,6 тис. грн. з урахуванням того, що внутрішня кредиторська заборгованість є безкоштовною для підприємства. А ефект її залучення складе 24,3 тис. грн.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Романенко О.Р. Фінанси: Підручник. К.: Центр учбової літератури. 2009. 12 с.
2. Крамаренко Г.О., Чорна О.Є. Фінансовий менеджмент: Підручник. Київ: Центр учбової літератури. 2009. 520 с.
3. Економічний словник-довідник / за ред. С.В. Мочерного. К.: Феміна. 1995. 368 с
4. Поддєрьогін А.М. Фінанси підприємств: Підручник. К.: КНЕУ. 2002. 571 с.
5. Семененко В. М. Економічна теорія. Політекономія : навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури. 2009. 632 с.
6. Пересада А.А. Управління інвестиційним процесом: Підручник. К.: Лібра. 2002. 472 с.
7. Ярошевич Н. Б. Фінанси підприємств: Навчальний посібник. К.: Знання. 2011. 341 с.
8. Бланк І.О. Управління активами і капіталом підприємства. Київ: Ельга, 2005. 448 с.
9. Грабовський І.С., Лакіза О.Р., Наумовська М.Ю. Управління позиковим капіталом підприємств. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2019. Випуск 3 (20). С. 171-176.
10. Поливняний А. А. Щодо сутності позикового капіталу підприємства // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Економічні науки". - 2019. - №2. <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2019-2-4693>
11. Зеленіна О.П. Позиковий капітал як складова капіталу підприємства: місце та бухгалтерська природа. Вісник ЖДТУ. 2020. Вип. 10 (181). С. 56-61.
12. Турило А.М., Адаменко М.В. Фінансовий менеджмент (у схемах і таблицях). Кривий Ріг: Видавничий дім. 2012. 272 с.

13. Господарський кодекс України, 16.01.2003 р., №436-IV.// www.rada.gov.ua
14. Податковий кодекс України, 02.12.2010 р., № 2755-VI // www.rada.gov.ua
15. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV від 16.07.1999.
16. НПСБО 1, Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до [...] Мінфін України; Наказ, Положення, Стандарт [...] від 07.02.2013 № 73
17. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ, МСФЗ для МСП, включаючи МСБО та тлумачення КТМФЗ, [...] IASB; Список, Стандарт, Міжнародний документ від 01.01.2012.
18. Економічний аналіз: навч. посібник. За ред. Волкової Н.А. Одеса: ОНЕУ. 2015. 310 с.
19. Єгорова О.В., Дорогань-Писаренко Л.О., Тютюнник Ю.М. Економічний аналіз: навч. посібник. Полтава: РВВД ПДАА. 2018. 290 с.
20. Кузьмин В. М. Економіка підприємства та управлінська економіка : практикум / В. М. Кузьмин. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ. 2019. 51 с.
21. Юрченко Н. Б., Кравчук Р. С., Запухляк І. Б., Василик І. І. Економіка підприємства : навч. посіб. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ. 2018. 377 с.
22. Міщук Г.Ю., Джигар Т.М., Шишкіна О.О. Економічний аналіз: навч. посібник. Рівне: НУВГП. 2017. 156 с.
23. Мних Є.В., Барабаш Н. С. Фінансовий аналіз: підруч. для студентів ВНЗ. Київ: КНТЕУ. 2018. 535 с.
24. Румянцев М. В., Касьянова Н. В., Солоха Д. В., Тарасова О. О. Економічний аналіз і моделювання господарської діяльності підприємства: навч. посіб. для студентів ВНЗ. Хмельницький: Хмельниц. ун-т упр. та права. 2018. 297 с.

25. Дудар А., Вакульчик О. Аналіз та оптимізація структури капіталу з метою підвищення рівня фінансової стійкості підприємства. Молодий вчений. 2018. № 1 (53). С. 878-882.
26. Кучменко В. О. Економічна сутність поняття капіталу підприємства та його структури. Економічний вісник університету. 2017. Вип. 33/1. С. 232–237. URL: <http://oaji.net/articles/2017/1900-1525423274.pdf>
27. Лубкей Н.П. Теоретичні засади управління капіталом підприємства. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку. 2019. Т.1. № 1. С. 38-45.
28. Терещенко О.О., Конєва Т.А. Формалізація критеріїв політики фінансування підприємства. Проблеми системного підходу в економіці. 2020. №3(77)-2. URL: http://psae-jrnl.nau.in.ua/journal/3_77_2_2020_ukr/15.pdf
29. Харчук С. А. Сучасні проблеми управління капіталом підприємства та шляхи їх вирішення. Економіка та держава. 2015. № 6. С. 110–113.
30. Чемчикаленко Р.А., Сергієнко К.А. Оптимізація структури капіталу підприємства. Інфраструктура ринку. 2019. Вип. 34. С. 298-303.
31. Щербань О. Д., Насібова О. В., Сухоруков Р. В. Методи регулювання та оптимізації структури капіталу підприємства. Економіка та держава. 2017. № 12. С.82-88.
32. Швець Ю.О., Кузнецова А.В. Особливості управління структурою капіталу промислового підприємства в умовах кризи. Вісник ХДУ. Серія Економічні науки. 2019. №35. С. 77-81
33. Нікола С. О. Фінанси підприємств : навч. посіб. Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. 2020. 206 с.

ДОДАТОК А

Зведені дані із Звіту про фінансові результати ТОВ «ПКО-М»

Показник	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік
Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	38548,2	47905,32	49045	34518	34907
Чистий доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	32123,5	39921,1	40871	28765	29090
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	29521,6	33929,9	37008	29021	28055
Валовий прибуток	2601,9	5991,2	3863,1	-255,8	1034,3
Чистий прибуток	2086,7	4804,9	3098,2	-255,8	624,4

ДОДАТОК Б

Зведені дані із Балансу ТОВ «ПІКО-М»

Актив	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік
I. Необоротні активи					
Нематеріальні активи:					
залишкова вартість	2,3	3,2	2,9	2,4	2,1
накопичена амортизація	0,6	0,9	0,9	0,8	0,7
Незавершені капітальні інвестиції	0	0	0	0	0
Основні засоби:					
залишкова вартість	4182,7	4418,6	4941,3	3634	4060,1
первісна вартість	7926,1	8892,2	9932,4	8633,7	8792,3
Знос	3743,4	4473,6	4991,1	4999,7	4732,2
Довгострокові фінансові інвестиції:					
інші фінансові інвестиції	0	14,7	64,5	17,7	1,1
Відстрочені податкові активи	0	0	0	0	0
Інші необоротні активи	12,3	12,9	15,2	10,2	9,1
Усього за розділом I	4197,3	4449,4	5023,9	3664,3	4072,4
II. Оборотні активи					
Запаси	231,2	576,9	612,4	235,9	201,5
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1912,3	1819,2	1897,3	1771,2	1632,2
Інша поточна дебіторська заборгованість	592,5	644,5	717,5	694,6	555,8
Поточні фінансові інвестиції	998,1	1009,2	1231,2	1552,7	1221,9
Грошові кошти та їх еквіваленти:					
в національній валюті	112,5	123,8	229,8	232,5	118,7
в іноземній валюті	112,2	123,5	137,6	139,9	143,2
Витрати майбутніх періодів	0	0	0	0	0
Усього за розділом II	3958,8	4297,1	4825,8	4626,8	3873,3
Усього майна	8156,1	8746,5	9849,7	8291,1	7945,7

ПРОДОВЖЕННЯ ДОДАТКУ Б

Пасив	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік
I. Власний капітал					
Зареєстрований статутний капітал	552	552	750	750	750
Інший додатковий капітал (Капітал у дооцінках)	2191	3225,5	3554,5	3662,1	3662,1
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1225,2	1275,9	1551,1	872,5	870,1
Усього за розділом I	3968,2	5053,4	5855,6	5284,6	5282,2
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення					
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	200	260	260	260	0
Усього за розділом II	200	260	260	260	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення					
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	2969,5	2718,6	2328,1	682,4	1105,7
Поточні зобов'язання за розрахунками:					
з бюджетом	609,8	395,5	92	18,5	508,6
зі страхування	32,3	12	48	52,4	70
з оплати праці	93,5	94,5	87,5	94,1	153,2
з учасниками	204,5	188,5	301,5	802,1	802,2
Інші поточні зобов'язання	78,3	24	877	1097	23,8
Усього за розділом III	3987,9	3433,1	3734,1	2746,5	2663,5
Усього капіталу	8156,1	8746,5	9849,7	8291,1	7945,7

ДОДАТОК В

Динаміка активів ТОВ «ПКО-М

Актив	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Відхилення				
						2020- 2019	2021- 2020	2022- 2021	2023- 2022	2023- 2019
I. Необоротні активи										
Нематеріальні активи:										
залишкова вартість	2,3	3,2	2,9	2,4	2,1	0,9	-0,3	-0,5	-0,3	-0,2
накопичена амортизація	0,6	0,9	0,9	0,8	0,7	0,3	0	-0,1	-0,1	0,1
Незавершені капітальні інвестиції	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Основні засоби:						0	0	0	0	0
залишкова вартість	4182,7	4418,6	4941,3	3634	4060,1	235,9	522,7	-1307	426,1	-122,6
первісна вартість	7926,1	8892,2	9932,4	8633,7	8792,3	966,1	1040,2	-1299	158,6	866,2
Знос	3743,4	4473,6	4991,1	4999,7	4732,2	730,2	517,5	8,6	-267,5	988,8
Довгострокові фінансові інвестиції:						0	0	0	0	0
інші фінансові інвестиції	0	14,7	64,5	17,7	1,1	14,7	49,8	-46,8	-16,6	1,1
Відстрочені податкові активи	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Інші необоротні активи	12,3	12,9	15,2	10,2	9,1	0,6	2,3	-5	-1,1	-3,2

Усього за розділом I	4197,3	4449,4	5023,9	3664,3	4072,4	252,1	574,5	-1360	408,1	-124,9
II. Оборотні активи						0	0	0	0	0
Запаси	231,2	576,9	612,4	235,9	201,5	345,7	35,5	-376,5	-34,4	-29,7
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1912,3	1819,2	1897,3	1771,2	1632,2	-93,1	78,1	-126,1	-139	-280,1
Інша поточна дебіторська заборгованість	592,5	644,5	717,5	694,6	555,8	52	73	-22,9	-138,8	-36,7
Поточні фінансові інвестиції	998,1	1009,2	1231,2	1552,7	1221,9	11,1	222	321,5	-330,8	223,8
Грошові кошти та їх еквіваленти:										
в національній валюті	112,5	123,8	229,8	232,5	118,7	11,3	106	2,7	-113,8	6,2
в іноземній валюті	112,2	123,5	137,6	139,9	143,2	14,1	14,1	2,3	3,3	31
Витрати майбутніх періодів	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Усього за розділом II	3958,8	4297,1	4825,8	4626,8	3873,3	338,3	528,7	-199	-753,5	-85,5
Усього майна	8156,1	8746,5	9849,7	8291,1	7945,7	590,4	1103,2	-1559	-345,4	-210,4

ДОДАТОК Г

Динаміка пасивів ТОВ «ПІКО-М»

Пасив	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Відхилення				
						2020-2019	2021-2020	2022-2021	2023-2022	2023-2019
I. Власний капітал										
Зареєстрований статутний капітал	552	552	750	750	750	0	198	0	0	198
Інший додатковий капітал (Капітал у дооцінках)	2191	3225,5	3554,5	3662,1	3662,1	1034,5	329	107,6	0	1471,1
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1225,2	1275,9	1551,1	872,5	870,1	50,7	275,2	-678,6	-2,4	-355,1
Усього за розділом I	3968,2	5053,4	5855,6	5284,6	5282,2	1085,2	802,2	-571	-2,4	1314
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення						0	0	0	0	0
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	200	260	260	260	0	60	0	0	-260	-200
Усього за розділом II	200	260	260	260	0	60	0	0	-260	-200
III. Поточні зобов'язання і забезпечення						0	0	0	0	0
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	2969,5	2718,6	2328,1	682,4	1105,7	-250,9	-390,5	-1646	423,3	-1864
Поточні зобов'язання за розрахунками:						0	0	0	0	0
з бюджетом	609,8	395,5	92	18,5	508,6	-214,3	-303,5	-73,5	490,1	-101,2
зі страхування	32,3	12	48	52,4	70	-20,3	36	4,4	17,6	37,7
з оплати праці	93,5	94,5	87,5	94,1	153,2	1	-7	6,6	59,1	59,7
з учасниками	204,5	188,5	301,5	802,1	802,2	-16	113	500,6	0,1	597,7
Інші поточні зобов'язання	78,3	24	877	1097	23,8	-54,3	853	220	-1073	-54,5
Усього за розділом III	3987,9	3433,1	3734,1	2746,5	2663,5	-554,8	301	-987,6	-83	-1324
Усього капіталу	8156,1	8746,5	9849,7	8291,1	7945,7	590,4	1103,2	-1559	-345,4	-210,4

